

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tujno državo 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uradništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in iskanja pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 24.

V Ljubljani, dne 15. junija 1916.

Leto XXIX.

Nevaren naklep.

Zdaj imajo v naši državi takoimenovane deželno-kulturne reči deželni zbori v rokah. Deželni zbori sklepajo takozvane agrarne zakone, — o razdelitvi skupnega sveta, o zlaganju zemljišč, o izboljšavanju pašnikov in planin, kar izvršujejo komisije za agrarne operacije. Ravnotako se v deželnih zboraх sklepajo vodovodi, uravnave rek in močvirij, sploh takoimenovana melioracijska (zemljo izboljševalna) dela; dalje se tam obravnavajo in sklepajo reči o povzdigi kmetijstva: ustanavljajo se kmetijske in kmetijsko-gospodinske šole in tečaji, vzorna gospodarstva; določa se, kako naj se podpira napredek v poljedelstvu, sadjarstvu, gozdarstvu, živinoreji, čebelarstvu. — Dežele plačujejo velik del stroškov za deželno kulturo iz svojih dohodkov; nekaj jim pa prispeva država.

Slišijo se glasovi, naj se po vojski deželno-kulturne reči vzamejo deželnim zborom in prepuste državi; javno se že tudi piše o tem. Tako je n. pr. pred dvema mesecema izšla v Gradcu knjižica, ki jo je spisal znani štajerski nemški kmečki državni poslanec Ferdinand vitez Panc, ki v nji popisuje, kakšna naj bo v Avstriji kmetijska politika po vojski.¹ Naravnost pravi v nji (stran 18) takole: »Vse deželno-kulturne reči se morajo v prihodnje šteti med državne reči, ki so splošnega in gospodarskega pomena in jih more le država enotno in zategadelj uspešno urejati; zato morajo biti pridružene poljedelskemu ministristvu in deželnim vladam.« To se pravi: deželnim zborom naj se vzamejo in v roke naj jih dobi država. Ne izvršujejo naj jih več deželni odbori, marveč samo državni uradniki.

Poslanec Panc je zvezan z nemskimi zastopniki mest, velike obrti in delavstva.

¹ Österreichs Landwirtschaftspolitik nach dem Kriege. Leykam, Graz.

Pravi, da hoče kmetijske koristi in potrebe spraviti v sklad z mestnimi in obrtnimi. Zato njegov glas ni brez pomena. Za seboj ima celo vrsto ljudi, ki si znajo v državi pridobiti veljavo. Zato se nam pa zdi primerno, da njegovemu naklepu postavimo svoj nasproti. Mi trdimo ravno narobe: Izkušnje so pokazale, da se mora, zlasti v deželnokulturnih rečeh, moč in veljava deželnih zborov znatno pomnožiti in se jim njihovo delo v tem oziru vsestransko polajšati.

Treba bo po vojski hitrega napredka v vseh kmetijskih panogah. Zemlja se bo morala še bolj izrabiti, nego se je doslej; zavoljo tega bo moralo melioracijsko delo vse krepkejšo naprej; ravno tako bo treba zastaviti vse moči, da se razširi in poglobi kmetijska izobrazba. Dozdaj je težka državna mašina te reči v marsikaterem oziru zadrževala. Kmečki poslanci se že leta in leta bojujejo za to, naj se ljudska šola tako preosnuje, da bo kmečkim učencem dala vsaj podlago za kmetijsko-strokovni pouk in jim zbudila veselje do nadaljnega šolanja in učenja v kmetijskih predmetih. Pa ni šlo. Izpremembe šolskega zakona gredo nepopisno počasi naprej in nikakor ne dohitevajo časa in njegovih potreb. Velika cokolja je tudi ta, ker jih je preveč, ki vsako najmanjšo stvarco v melioracijskem oziru gledajo in študirajo. Deželni inženirji napravijo načrt; pregledajo ga inženirji pri deželni vladi in od tam gre na Dunaj, da se modrujejo z njim še strokovnjaki pri poljedelskem ministristvu. Poleg inženirjev se pa peča z vsakim takim načrtom še precejšnje število učenih juristov. To podraži in zavleče vsako delo. V tem oziru je res treba izpremembe, toda le take, da se deželam dá večja samostojnost, ne pa da se jim vzame njihovo doseženo delo, ki so ga v veliko korist ljudstvu izrješevali, in ki so mnogo pripomogle, da moremo gospodarsko vzdržati v ti kruti odločenosti od svetovnega prometa.

Počasni dosednji napredek ima pa svoj glavni vzrok v tem, da je država premalo dala za deželno-kulturne namene. Brez denarja se pa tudi tu nikamor ne pride. Dežele izdajajo leto za letom ogromne vsote; državni prispevki pa le bolj kapljajo. Vzemimo za zgled samo par reči: Izboljšanje planinskega sveta je za našo živinorejo neizrekljivega pomena; o tem ni treba zdaj, ko tako živo izkušamo, kakšne vrednosti je živinoreja za nas, izgubljati nobene besede. V naši državi imamo 1.400.000 ha planinskega sveta, ki je potreben izboljšanja. Država pa prispeva doslej vsako leto po 480.000 kron za to važno reč. Nad 30 let bi minulo, preden bi bila vsa izboljševalna dela izvršena, ko bi ostala zanaprej še ta vsota, seveda prištevši prispevke posamičnih dežel in udeležencev. Planine pa rabimo takoj, ker to stoji pribito, da v živinoreji ne moremo dovolj hitro napredovati.

Ali pa zlaganje zemljišč. Večkrat smo že opozorili na važnost te reči. Razmetane parcele dajejo manj užitka, obdelovanje pa stane mnogo več. Koliko bi se tu prihranilo denarja in človeških moči, ki jih zlasti za kmečko delo tako manjka, ko bi se zlaganje zemljišč v velikem in čim najhitreje izvrševalo! Toda zopet denar: Za celo državo ima na leto odločenih naš državni proračun v tem oziru 758.000 kron. Prusija, ki je manjša od naše države, ima v ta namen odločenih 15.700.000 kron na leto, torej dvajsetkrat toliko.

Niso pametni taki naklepi, ki jih razvija Panc; na škodo so državi in kmečkemu stanu. Ali bodo po vojski razlike med posamičnimi deželami prenehale? Ali bodo planinske dežele imele ravno take potrebe v deželno-kulturnih rečeh, kakor Češka ali Galicija? Boga zahvalimo, da je zdaj mogoče v posamičnih deželnih zboraх od poslancev, ki razmere in ljudi poznajo, obravnavati, kako naj se dvigne kmetijstvo. Zdaj vsaj tam, kjer deželni poslanci store

svojo dolžnost, gre reč naprej. Gorje pa državi, ko bi se razdelitev narodov v prvo in drugo vrsto, v privilegirane in zatirane prenesla tudi na dežele v vprašanih, ki se tičejo pridelovanja živeža kmetu in državi!

Beseda z bojišča!

Kmalu bo dve leti, odkar se je pričela sedanja krvava svetovna borba. Na tisoče mož je zapustilo na domu svoje ljubljene žene in otroke, sinovi svoje starše, brate in sestre. Mož se je solzil, ko je zapuščal svojo ženo in dobre otroke; a marsikateri se ni solzil brez vzroka. Morebiti je videl zadnjikrat svojo ljubo družino, zadnjikrat stisnil roko svojim dragim, zadnjikrat poljubil svojo zvesto ženo in ljube otročiče. Veliko jih je pa, ki jim ljubi Bog še ni odrezal niti življenja, ampak žive zadovoljno in srečno; mož na bojišču, žena z otroki pa oskrbuje vztrajno časi s težavo gospodarstvo ter pridno sporoča novice svojemu ljubemu možu. Njemu zvesta prosi in moli z otroki za srečno svidenje in za zdravje; vse trpljenje in težave jima je lahko prenašati, kajti medsebojna ljubezen in zvestoba jih lajša in oslaja.

Poglejmo pa sedaj drugega moža, ki se mu od daleč vidi, da ga nekaj razburja in draži. Njegov obraz je poln obupa, njegove oči polne otožnosti, njegovo srce razdvojeno in nesrečno.

Kdo mu je povzročil vse te strašne in grozovite skrbi, ki ga tarejo in mučijo? Žalno poročilo o nezvesti in nevredni njegovi ženi ga je ranilo, kakor smrtni meč, ter vzbudilo v njem strašne misli in naklepe. Mož stoji pred sovražnikom ter prenaša neštete napore: zimo in vročino, žejo in lakoto, leži na trdem kamenju in nima slame, da bi položil nanjo svojo trdno glavo; nima minute mirnega spanja, nobeno minuto ni varen svojega življenja, preliha kri za domovino, stori vse, da bi pomagal obvarovati preljubo mu domovino in drage domače. Primerjaj, žena, kakšno je pa tvoje stanje! Ali nisi presrečna v primeri z vojakovimi težavami in njegovim nevarnim stanom? Žena, žena, kaj delaš s svojim možem, ki te je ljubil in ti je bil zvest? Ali zasluži to on, ki vse žrtvuje zate, ki je v mislih noč in dan pri tebi, ki si mu obljubila zvestobo in ljubezen! Njegove solze, njegova bol in žalost vpijejo za maščevanje! Bog drži tudi nad teboj oster meč, ki te bo z njim neusmiljeno udaril,

Ta sestavek nam je poslal vojak z bojišča. Ne moremo mu odreči, da ga ne bi priobčili, zlasti ker bo to v tolažbo drugim vojakom, ko bodo videli, da tudi mi kar najodločneje obsojamo in obžalujemo vso nerodnost, ki jo je tuintam v zaledju ali v domovini opazili. Le to pripomnimo, in sicer v čast poštenim ženam in dekletom slovenskim, da nesrečnih in žalostnih izjem med njimi ni ravno toliko, kakor se marsikje toži. — Tistim, ki so kaj prizadete (med bralkami »Domoljuba« jih menda ni), naj bodo te besede v svarilo, drugim pa, ki so poštene, v ponos. Uredn.

kakor tepe z vso srditostjo že skoro dve leti ta pregrešni svet. Žena, ali se ne sramuješ, ali ne zadene tudi tebe v srce, ko čitaš v časnikih, kakšne so dandanes nekatere ženske, ki kakor divja in brezumna žival strežejo svojim strastem! Ali ni tvoje obnašanje meč v srce onim mnogo-mnoštevilnim vrlim ženam, ki so poštene in zveste svojim možem, ki svojo prisego in ljubezen zvesto izpolnjujejo in ki molijo za može ter store vse, da bi jih mogle razveseliti! Ali nisi kriva tudi ti njih solz in vzdihov, ker morajo prenašati s teboj vred omadeževano ime tvojega spola? Gorje, ko pride zopet čas miru! Ali si boste upale gledati v oči svojim možem, ko pridejo izkušeni, izdelani in izmučeni nazaj? Za stoletja ste osramotile ženski spol.

Kaj pa ve mladenke? ... Tudi pri nekaterih vaših tovarišicah ni vse v redu. Med vami se nahajajo dekleta, katerim pač pristojna drugačno ime. Vzdignite se, ve pošteni dekleta, ve poštene in zveste žene, ter branite vaš do sedaj spoštovani spol! Poglejte, kako propada, pogejte, kako se sramoti pred celim svetom! Vzdignite se in bodite kakor straža, da hudi duh ne bo pridobil vsega ženstva! Razsolziti se mora pošteni človek, ko čuje, kako drzno in sramotilno je obnašanje nekaterih nebrzdanih žensk. Kakšna bo mladina, ki vse to natančno opazuje in zasleduje! »Gorje svetu zavoljo pohujšanja! Tiste, ki jih ta očitek zadene, bodo jezne in ogorčene govorile: »Vsak pometaj pred svojim pragom!« — Dobro! Opomnim pa, da takih smeti nimamo pred našimi pragi in so tudi pri vas brez potrebe.

Ne bodite pa užaljene vsled tega mojega dopisa, ve poštene in zveste žene, ve pridna in dobra dekleta, ampak storite to, kar je v vaši moči, da se zatre ta kuga, da se ime vašega spola ne bo postavljalo v sramoto, temveč da bodo žene in dekleta v veselje domovini, v veselje nam, ogledalo lepih čednosti mladini, ljubemu Bogu pa v zadostilo.

Častiti gg. duhovniki, prav prisrčno vas prosimo z bojnih poljan, bodite nam posredovalci pri zgoraj navedenih željah!

J. U. --- k, korporal, Lir. 27/13.

Čuj, mladina!

Mnogo odredb, ukazov in določil so izdale oblasti, odkar imamo vojno vrvenje. Predvsem pa skrbi modre in skrbne može, kaj bo z našo mladino, ki dostikrat nima zadostnega varstva, ki se zapleta v nevarne družbe ter je velikokrat sama sebi prepuščena! Tudi za varstvo mladine je izšlo zadnje čase več modrih ukrepov, ki imajo namen prepričati, da bi mladi ljudje preveč ne podivjali. V Nemčiji, pa tudi že pri nas, so bile razglašene določbe, ki skušajo mladino ohraniti na tiru poštenosti in zdravega reda.

Nemški general in poveljnik mesta Kassel (Hessen-Nassau) se je pa obrnil naravnost na mladino ter izdal

važen oklic, ki bo ostal za večne čase kot znamenit vojni spomin na sedanjo svetovno vojsko. Ta oklic je tako lep, da bi bilo zelo koristno, če bi si ga naša mladina zapisala v srce. Glasi se: »Vaši očetje služijo domovini in stoje pred sovražnikom. Za vas žrtvujejo zdravje, kri in življenje. Ali boste vi nevredni sinovi svojih očetov? Ali ne boste sprejeli nobenih žrtev? Domovina zahteva žrtev tudi od vas. Nikar se ne menite za prazne marnje in divje razveseljevanje, za neprimerne knjige, ki bi jih vam vaši starši ne marali dati; pustite vse razposajeno veselje in vse nerodnosti, ki bi jih pred očmi svojih staršev skrili. Namesto tega se pa učite in delajte, da boste v pomoč materam, svojim mlajšim bratom in sestram vzor, domovini pa nekoč zaslužni državljani. — Naj najdejo doma vaši očetje, ko se bodo vrnili iz vojske, delavno in vzorno mladino, ne pa razuzdane, ki ne pozna ne reda, ne pokorščine. — Vi pa, ki so vam očetje umrli junaške smrti, spominjajte se jih radi! Bodite jim hvaležni s tem, da boste ostali neomadeževani, da boste ohranili močno voljo in vestno izpolnjevali svojo dolžnost. Vem, da je med vami tudi več takih, ki ne marajo ubogati, ne delati, ne pomagati, pa tudi nimajo spoštovanja do starejših ter hočejo samo okrog hoditi in se postavljati. Zoper take sem izdal danes naredbo ter zapretil s hudimi kaznimi zoper vse, ki se ji ne bodo pokorili. Upam pa, da bo treba le redkokdaj seči po kazni. Odračam se do odličnih med vami, do tistih, ki starše, sorodnike in domovino spoštujejo. Tež je med vami gotovo večina. Ako odlični dobro držite, ne bo imel leni in zanikarni nobene moči. Skrbite torej sami med seboj za pridnost, red in točnost; na ta način izvršujete tudi vi vojno službo v prid domovini. Vi ste bodoči rod našega ljudstva!«

Pregled po svetu.

Nasilstva entente. Francoski general Sarraill je proglasil »aneksijo« Soluna. Grška vlada je vložila v Parizu odločno in ostró protivno noto proti nasilnim odredbam entente. — Drugo nasilstvo je v tem, da ententa blokira vso grško obalo; nobena ladja ne sme iz grških pristanišč. Vlada bo prišla v stisko, ker se bo hitro pojavila lakota.

Blokada Grčije. Ententa je baje zahtevala takojšnjo demobilizacijo grške armade, preden je začela z blokado grških pristanišč. »Daily Telegraph« poroča, da vse grške parnike, ki so na poti v grška pristanišča, odvažajo na Malto ali v francosko Sredozemsko morje. Angleške vojne ladje so pri Faleronu grškim ladjam zabranile vožnjo v pristanišče Pirej, Syros in Mylos. Na Angleškem vladajo 20 grškim ladjam ni hotela dati premoga. Lyonske in pariske banke ne sprejemajo plačilnih nakaznic iz Grške in na Grško. »Patris« poroča

da je angleška vojaška oblast v Solunu pritegnila vse 18 do 50 letne moške Mace-donce v angleško vojaško službo.

Nezaupnica Salandru. V laški zbornici je imel ministrski predsednik Salandra govor, v katerem je pojasnjeval razmere na bojišču. Zbornica mu je nato izrazila nezaupnico s 197 proti 158 glasovom. — Sodijo, da Salandra odstopi in da bo njegov naslednik Bissolati. Kralj je odpotoval v Rim.

Četverosporazum zasedel v Solunu vsa javna poslopja. Angleške in francoske čete niso zasedle v Solunu le pošte in brzojava, marveč tudi prefekturo, mestno hišo, carinski urad, poslopje policije in orožništva ter kolodvor. — Dalje se poroča iz Soluna, da so francoski oddelki zasedli tudi kraljevo palačo v mestu in postavili topove v smeri proti morskim pomočom.

Kralju Petru se slabo godi. Ententa kralju Petru ni dovolila oditi k srbskim četam v Solun. Tudi prestolonaslednik ne poveljuje, ker so vsi srbski častniki podrejeni francoskemu generalu.

Sueški prekop zaprt. Od 2. junija dalje ne smejo voziti poštni parniki več skozi Sueški prekop, marveč okolu južne Afrike v Avstralijo.

Italijanski državni zbor. V italijanski zbornici je Salandra predložil zakonski načrt glede podpore invalidom in sirotam. Predsednik Marcora se je spominjal padlih vojakov in pohvalil italijansko ljudsko voljo, ki je tako čudovito trdna. Pri teh besedah je napravil socijalist Ferri medklíč: »Res, vrlo ljudstvo, ki mora plačevati toliko zanikrnosti in grehov.« Vsled teh besedi je nastal velik hrup.

Svetovna vojska.

Na italijanskem ozemlju med delnim odmorom nove pridobitve. Zasedene so višine Priaforo, Mandrielle, Monte Meletta, Monte Sisemol in Monte Castel Gomberto. — Italijani se skušajo na vse kriptlje braniti. — Nenavaden pritisk ruskih sil v Voliniji in vzhodni Galiciji. Strahoviti boji pri Lucku, ob Stiru, pri Stripi in severovzhodni Bukovini. Naše čete so vsled velikanske premoči sovražnika na posameznih krajih opustile del razrušenih postojank. — Na francoskem bojišču so Nemci osvojili utrdbo Vaux z okoliškimi postojankami. — Turki napredujejo. — Nov hud udarec za Anglijo: Lord Kitchener z vsem štabom utonil.

VOJSKA Z ITALIJO.

Zadnji dnevi majnika so bili ovenčani s krasnimi zmagami naših armad, predvsem 3. zbora, pri katerem se bore tudi sinovi naših slovenskih dečela, Asiago in Arsiero sta točki, ki

ju danes pozna ves svet. Dasi silovito utrjeni, sta po odločnem nastopu naše bojne moči prešli v last avstrijske armade. Tu se morajo zdaj naše čete zbirati ter pripraviti za končni udarec in prodiranje proti jugu. Kljub temu pa naši ne mirujejo, marveč izrabljajo priporjene uspehe za nadaljno prodiranje. Čete prestolonaslednika Karla Franc Jožefa so si priborile prehod čez reko Posino, zahodno od Arsiero, ter **zasedle važno višino Priaforo** (1653 m), ki obvladuje vso dolino reke Posine. Vzhodno od Arsiero je zaseden vrh Monte Cengio (1351 m). Graški kor se je obrnil proti severovzhodu ter zasedel kraj Gallio, severovzhodno od Asiaga, in utrjene postojanke v okrožju, zlasti Ronchi. Od tu je prodiral v visokem gorovju južno od Suganske doline proti vzhodu, osvojil Monte Fiara (1778 metrov) in Monte Baldo (1681 metrov), je prekorščil gorsko dolino vzhodno od teh vrhov ter se **polastil višine Mandriella**, ki ne leži daleč proč od vzhodnega kota, kjer se Suganska dolina spusti proti italijanskemu ozemlju. Na visoki planoti Sette comuni so dne 7. jun. čete 3. armadnega zbora kljub najsrdečši obrambi osvojile **Monte Meletta** (1827 m) severovzhodno od Asiaga. Ta uspeh je zelo važen za nadaljno prodiranje naših moči.

Nato je nastalo nekoliko odmora, da se čete zopet trdno strnejo, odpočijejo in da se dovede vse potrebno za nadaljnje operacije. O popolnem mirovanju seveda ni govoriti, ker tudi Lahi ne drže rok križem. Bojna poročila zadnjih dni govore o lepih uspehih. Naši oddelki v dolini Leno di Valarsa, ki pelje proti mestu Schio, so imeli hude boje pri Chiesi.

Nova ureditev. Italijani so imeli ob polomu na Tirolskem tako velikanske izgube, da morajo vse oddelke, ki so jih imeli v boju, iznova sestaviti in izpopolniti; morali so jih poprej umakniti z bojne črte. — Poleg cele vrste najmočnejših in najmodernejših oklopnih utrdb so naše čete vzele Lahom nad 40 stalnih utrdb, 26 utrjenih obrambnih vojašnic, kakor tudi številne baterijske postojanke. Prvi teden junija so naši ujeli vsega skupaj 12.400 Italijanov.

Naši zasedli Monte Sisemol in Monte Castel Gomberto. Uradno poročilo dne 9. junija naznanja, da so bile osvojene na planoti severovzhodno od Asiago višine Sisemol in Castel Gomberto, ki so jih bili laški alpinci nagosto zasedli. Pri tej priliki je bilo ujetih 550 Lahov in vpljenjenih 5 strojnih pušk. Naši težki možnarji obstreljujejo tudi že utrjeni kraj Primolano; ta točka krije umikalno črto laških čet, ki so še v zgornji Suganski dolini.

V ozemlju med Adižo in Brento so bile laške napadalne čete povsod, kjer so pritiskale, temeljito odbite. Naši so privedli zopet 2100 novih ujetnikov. — Naši letalci so metali zadnje dni na več krajih beneške ravnine težke bombe. — Število laških ujetnikov od 15. maja dalje znaša približno 45.000.

VOJNA Z RUSI.

Velikanska bitka na Ruskem traja že 14 dni in se je raztegnila na 350 km dolgi črti. Boji so dosegali silovito besnost. Težki spopadi so bili zlasti v kraju, kjer se reka Dnjester dotakne Besarabske meje, severno od Črnovic. V tem odseku so bile severno od Okne razstreljene naše prve postojanke, na kar so se naše čete po krvavih bojih premaknile v pripravljeno, 5 km oddaljeno črto na jugu. Našo postojanko ob Okni je namreč mogel sovražnik obstreljevati od več strani, zato so se naši po večdnevnem srditem boju umaknili na boljše črto.

Hude izgube je imel sovražnik pri Jaslovjecu ob spodnji Stripi, dalje pri Trembovli, ob črti zahodno od Tarnopola, kjer je obležalo 350 ruskih mrličev. Deloma so na posameznih točkah Rusi vzeli naše postojanke, a takojšnji naši protinapadi so Ruse zopet popolnoma prepodili.

Rusi so si s topovi temeljito pripravili svoje napade. Največje delo je pa izvajala njih pehota, ki je neustrahovano in hrabro naskakovala naše postojanke. Zdi se, da razpolagajo Rusi še z zelo množnimi in izdatnimi rezervami, in s svojimi ljudmi nič ne štedijo. Na marsikaterih mestih so napadli v globokih vrstah desetkrat do dvanaajstkrat.

Bitka bo še dolgo trajala, dokler ne izrabijo Rusi svojih rezerv in svojega bojnega materiala. Izgube sovražnika so izredno težke. Naše topništvo je pokosilo v nekaterih odsekih kar cele množice.

Z nezmanjšano besnostjo se bitka nadaljuje. Posebno ljuto se vojskujejo v Voliniji med Oliko in Mlinovem.

Druga vroča točka sedanje ruske ofenzive je na prostoru ob reki Stiri v Voliniji, pred vsem zahodno od Olike in med trdnjavo Luck, pri Mlinovem (severno od Dubna). Tudi v obližju mesta Luck je bilo treba naše ob reki Putilovki se boreče bojne sile premakniti na prostor pri Lucku. Premikanje se je izvršilo v redu, ne da bi ga bil sovražnik bisiveno motil.

Na vseh ostalih mestih cele severovzhodne bojne črte so bili Rusi krvavo odbiti; tako severozahodno od Rafalowke, ob spodnjem Stiru pri Brestianu, ob potoku Kormin pri Sapanowu, ob spodnji Stripi pri Jaslovjecu ob Dnjestru, ob besarabski meji, severno od Novo Aleksinjca.

Neka naša divizija je odbila severozahodno od Tarnopola na nekem mestu dva, na nekem drugem mestu pa sedem napadov.

Sovražnik je imel zelo težke izgube tudi v prostoru pri Okni in Dobrovcu.

Rusko uradno poročilo. (Iz vojnega tiskovnega stana.) »Uspeh naših čet v Voliniji, Galiciji in Bukovini smo izpopolnjevali. Število ujetnikov in plen v močnih postojankah, iz katerih smo prepodili sovražnika, še vedno narašča. Naša pehota je vzela nekaj baterij

z vsemi topovi in vozovi za strelivo. Zadnji boji so pokazali sovražniku, da se je dejansko pomnožil naš material. Previdnost nam danes zabranjuje, da bi navedli imena tistih hrabrih polkov, ki so se vojskovali deloma tako, da so izgubili vse častnike. Ravno tako ni mogoče, da bi objavili imena naših hrabrih generalov in častnikov, ki so umrli junaške smrti ali ki so bili ranjeni, kakor tudi ne moremo navesti krajev, kjer so se bili boji.

Najsrdečiji boji so bili na ruskem bojišču dne 8. in 9. junija. Med Okno in Dobronovcem (severno od Černovic na ruski meji) je bilo na enem mestu **osem, na drugem pet težkih ruskih napadov**, pri katerih so se posebno odlikovali vojaki 16. šlezjskega bataljona. — Močne ruske sile so potisnile po ljutih spopadih naše čete **ob spodnji Stripi** z vzhodnega na zahodni breg. Veliko ruskih napadov je bilo omagalo na severozahodnem ozemlju pri Tarnopolu.

Pri Lucku so bili boji zahodno od reke Stira. Zahodno od Kolkov je pridobil sovražnik 9. junija s tremi polki levi breg Stira. Naši so ga hoteli obkoliti, zato se je moral vrniti nazaj. Ujetih je bilo pri tej priliki 1500 Rusov.

Močni ruski napadi so bili dalje zavrženi pri Bučacu (1300 ruskih ujetnikov), vzhodno od Kozłowa in pri Wiesnievka v Galiciji.

V severovzhodnem delu Bukovine so nastopile ruske sile z nečloveško izrabo vojaštva; vsled tega je kazalo, da so naši opustili nekaj prostora.

Poincaré in Rusi. Francozi že dolgo nikjer niso imeli nobene zmage, zato hoče predsednik Poincaré tolažiti svoje ljudi s tem, da pošilja pretirane brzojavke ter proslavlja ruske vojake, ki so mimogrede dosegli nekoliko uspeha. Takole brzojavlja ruskemu carju: »Velika zmaga, ki jo je priporila Rusija z dobrim operativnim skupnim sodelovanjem z generalnimi štabi zaveznikov, mogočno prispeva k skupnemu uspehu. Med tem ko se upira francoska armada pri Verdunu hrabro in nepremagljivo proti napadom Nemcev, s katerimi so zopet pričeli, so zadali hrabri vojaki Vašega veličanstva našim sovražnikom krvav poraz. Razveseljena po srečnem naznanilu prosí Francija Vaše veličanstvo, naj sprejme naše najodkritosrčnejše čestitke tako Vašemu veličanstvu kakor tudi hrabri armadi. — Poincaré.«

BOJI NA ZAHODU.

Pridobitve pri Yperu. Južno-vzhodno od Ypera so si Nemci priporili in utrdili dobršen kos zemlje v širini 3 km. Krvave izgube Angležev so znatne.

Oklopna trdnjava Vaux — padla. V glavnem je bila ta trdnjava osvojena že 2. junija, vendar se je v nekaterih nedostopnih prostorih držalo še 700 francoskih vojakov, ki so jih nato Nemci ujeli ter zaplenili veliko topov, strojnih pušk in metancev min. Zmagoviti so bili tudi boji pri vasi, ki leži

ob utrdbi Damloup. (Trdnjavi Vaux in Damloup sta severovzhodno od Verduna v bližini železnice, ki vodi iz Verduna proti vzhodu.) — Poročnik Rackov, ki je zasedel utrdbo Vaux, je dobil veliko odlikovanje »Pour le mérite«.

Francosko uradno poročilo. Po tridnevratnih bojih, ki so trajali sedem dni z vedno novimi naskakovalnimi četami, se je končala moč posadke utrdbe Vaux in ni mogla več preprečiti, da bi ne zasedel sovražnik utrdbe, ki je popolnoma uničena. Francozi drže neposredno okolico in jarke na desni in na levi strani utrdbe. — Pripomniti pa je, da so Nemci gospodarji tudi

ke Zappe, vzhodno od kraja Amadien so turške čete uničile približno 1000 mož ruske konjenice.

UDAREC ZA ANGLIJO.

Lord Kitchener, vrhovni poveljnik angleške vojne moči, žalostno končal v valovih. Dne 6. junija se je nevihtoma raznesla novica, da se je lord Kitchener, vrhovni poveljnik velikega angleškega brodograjskega podjetja, ponesrečil na morju zahodno od otokov Orkney. (Orknejski otoki leže severno od Škotske.) Kitchener je bil namenjen s svojim štabom na Rusko. Vozil se je na križarki »Hampshire«, ki je bila torpedirana. Morje je bilo zelo viharo. Rešen ni nihče.

Francoski poveljnik Joffre v Verdunu.

teh utrdb; zasedli so jih 8. junija ter ujeli 500 mož in uplenili 22 strojnih pušk.

RUSKO-TURŠKA VOJSKA.

Turška protiofenziva. Z ruskega bojišča poroča »Tagesanzeiger«: V celi Armeniji so Turki pričeli s protiofenzivo. Rusi že poročajo, da so zapustili važne kraje južno od Erzeruma. Turki napadajo tudi pri Halburtu in Bitlisu. — Podrobna poročila o gibanju na rusko-turškem bojišču so za turško armado ugodna. Blizu Erzeruma so se Rusi morali umakniti na 14 km dolgi črti za 8 km proti vzhodu. — Blizu re-

Oklopna križarka »Hampshire« je obsegala 11.000 ton ter bila oborožena s 30 kanoni. Z lord Kitchenerjem je utegnito 22 visokih častnikov in vsa posadka 700 mož, ter 300 oseb, ki so spremljale lorda. Na dobo vojske bo smrt glavnega poveljnika imela brez dvoma dokaj vpliva, ker v angleški armadi ni nikogar, ki bi imel take izkušnje in ki bi mogel Kitchenerja nadomestiti. Listi pišejo, da pomeni njegova smrt »narodno katastrofo«. Lord bi bil moral priti v Petrograd že 7. junija. Za sprejem so se delale velike priprave.

Med ljudstvom je bilo zaradi smrti

silno razburjenje, ker je dospelo poročilo kmalu potem, ko se je izvedela nemška pomorska zmaga. Po cestah in javnih trgih so se slišali klici: »Nemci so gospodarji morja.« — »Angleška mornarična poročila so lažniva!« — »Angleško pomorsko gospodstvo je končano in vojna izgubljena!«

V Kitchenerjevem štabu je bil poleg 22 višjih angleških častnikov tudi neki ruski general in trije ruski štabni častniki. — Sluti se, da je bila pri Orknejskih otokih potopljena še ena angleška bojna ladja. — Dodatno se poroča, da je bilo potopljenih tudi 8 višjih laških častnikov.

NA MORJU.

Glasovi o zmagi nemškega brodovja pri Skager Raku še niso utihnili. Se vedno prihajajo podrobnosti. Nemški cesar je slavil veliko zmago z nagovorom, ki ga je imel 6. junija v Wilhelmshafnu do odposlancev vseh ladij, katere so se udeležile pomorske bitke. Rekel je med drugim: »Premočna angleška armada je prišla, naša je sprejela boj. In kaj se je zgodilo? Angleško bojno brodovje je bilo poraženo. Prvi siloviti udarci je padel. Sijaj angleškega svetovnega gospodstva je izginil. Kakor električna iskra je hitelo poročilo po svetu, povsod, kjer utripajo nemška srca in tudi v državah naših bratrh zaveznikov je zbudilo radost, ki jo ni mogoče opisati. Tak je bil uspeh bitke na Severnem morju. Odprli ste novo poglavje v povestnici sveta. Nemško bojno brodovje je moglo premagati premogočno angleško mornarico.«

V bitki so Angleži izgubili, kakor se zdi, do 7200 mož, med njimi 333 častnikov. — Angleže poraz silno boli, zato skušajo zmanjšati vtis s tem, da naštevajo nemške izgube, ki so res nekoliko občutnejše, kakor se je izpočetka naznanjalo; potopili sta se namreč med vožnjo v pristanišče še dve nemški poškodovani ladiji, ki ju ni bilo moč več rešiti. Toda kljub temu je resnica, da so bili Angleži hudo poraženi, neizpodbitna. Tudi angleški admiral Hood je padel in utonil. — Najnovejši podatki o izgubah pri Skager-Raku: Angleži so izgubili 23 ladij s 195.000 tonami, Nemci pa 9 ladij s 68.400 tonami.

Laška križarka »Principe Umberto« pogreznjena. Dne 8. junija zvečer je torpediral neki naš podmorski čoln na spodnjem Jadranskem morju laško križarko »Principe Umberto«, ki se je v nekaj minutah potopila. Ladja je imela na krovu čete ter jo je spremljalo več rušilcev. Lahki priznajo, da se je potopila tudi polovica moštva.

Tedenske novice.

Častitke. Ljubljanski občinski svet je poslal iskrene častitke maršalu nadvojvodu Frideriku o priliki 60letnice,

— zmagovalcu nadvojvodu prestolonasledniku kot srečnemu očetu četrtega princa, dalje zmagovalcu nadvojvodu Evgenu in slednjic poveljniku hrabrega in junškega 3. armadnega zbora, podmaršalu Jozefu vitezu Krautwaldu pl. Annau. Zupan ljubljanski je o vojaki 3. armadnega zbora poudarjal sledeče: »S ponosnim zadovoljstvom nas je navdalo poročilo o hrabrosti in junastvu, s katerim se je odlikoval 3. armadni zbor pri tirolski ofenzivi: Zaveš, da so v ta zbor uvrščeni tudi sinovi naših gora, nas je napoinila še posebej z veliko srečo. Ponosni smo na svoje sinove, ponosni na cel 3. armadni zbor in pred vsem ponosni tudi na njegovega viteškega poveljnika.«

Spravna pobožnost. V Ljubljani je bila na binkoštni ponedeljek popoldne velika prošenska pobožnost s procesijo, pri kateri so franciskanski bogoslovci nosili na krasno ovencanem odru čudežno podobo svetogorske Matere božje. Sprevod, ki se ga je udeležilo na tisoče verno-pobožnega občinstva, se je pričel na Marijinem trgu ter se razvrstil okrog po mestu proti stolni cerkvi. Podoba so spremljale belo-oblečene in belo-ovencane deklice Marijinega vrta, ki so nosile bele lilije v roki. Gg. bogoslovci in duhovščina se je uvrstila s presvetim knezoškofo pred podobo Marijino, duhovniki posameznih ljubljanskih župnij so spremljali svoje farane. V natlačeno polni stolnici, ki to pot pač ni mogla sprejeti vseh udeležencev, je imel cerkveni govor premil. g. knezsko dr. Ant. Bonaventura Jeglič. Poudarjal je potrebo goreče molitve, da bi preblašena Devica Marija izprosila varstvo in pomoč naši katoliški Avstriji. Avstrija je katoliška država, zaščitnica Cerkve, prav zato so se pa zarotili sovražniki zoper njo. Italiji je naš miroljubni cesar ponujal dosti obmejnega sveta, ako odneha od vojske; a ne, sovražniki katoliške Avstrije niso bili s tem zadovoljni, ker so hoteli, da se Avstrija razcepi, uniči. Toda naša molitev bo pripomogla, da bo ljubi Bog Avstrijo na priprošnje Kraljice miru ščitil, varoval in utrdil. Stvar Avstrije, ki je katoliška, je stvar božja. — Molitev je pa tudi potrebna, da bi se zatrl greh; kajti greh je poklical vojsko nad nas, greh je povzročil to vojno gorjo. Tega pač ne pripoznajo tisti, ki kljub tej hudi poskušnji žive le svojim strastem, hočejo le uživati in dražiti božjo pravičnost. Naj preneha strast, naj izgine nečistovanje, potem bo naša spokorna molitev tem bolj uspešna, potem bo presveto Srce Jezusovo potolaženo. Ne nehajmo moliti; prosimo preblašeno Devico, da zastavi svojo močeno besedo pri božjem Sinu Jezusu, naj prikrajša dneve hude preskušnje.

Po govoru so bile pete litanije, ki so jih četveroglasno intonirali gg. bogoslovci, odpevala pa vsa cerkev. Med močnim popevanjem cesarske pesmi so ob sklepu zopet v sprevodu odnesli podobo Matere svetogorske v franciskansko cerkev.

Za domovino, zmago in mir. Na Brezjah so imele prošensko vojno cerkevno molitev sosednje občine dne 13. junija.

Feliks. Novorojeni prestolonaslednikov sinček je bil dne 8. junija krščen in sicer na ime Feliks, Friderik Avgust, Marija

od zmage, Franc Jožef. Slovesne krstne obrede je izvršil kardinal nadškof dr. Piffl. Prestolonaslednik-oče, ki se nahaja na bojišču, se slovesnosti ni mogel udeležiti; navzoč je bil pa cesar in vsi na Dunaju bivajoči člani cesarske hiše ter trije otroci pokojnega prestolonaslednika.

Obsodba. Nemški listi v Celovcu poročajo: »Državni in deželni poslanec Franc Grafenauer, posestnik in stavbi-telj orgel v Brdu pri Šmohorju, je bil z obsodbo . . . armadnega poveljstva z dne 26. maja 1916 zavrlojlo zločina motenja javnega miru po § 65 a in b kaz. z. obsojen v težko in poostreno ječo na 5 let. Ta obsodba je bila od pristojnega poveljnika potrjena in je potemtakem pravomočna. Sodni vodja: Seeliger, major-avditor.

Smrtina kosa. Na Dunaju je umrl nagie smrti naš rojak, odlični slovenski zobozdravnik dr. Anton Podpečnik. Ko se je šolal, je bil več let gojenec Alojzijevega v Ljubljani.

Kako je pri Gorici. Odkar Lahom tam ob južnotirolskih višinah trda prede, so postali ob soški fronti bolj pohlevni, dasi popolnoma ne mirujejo. Nekaterikrat prizi-jo prav pridno svoje topove, tudi aeroplanov ne manjka. Pri Sv. Mihaelu je bil parkrat te dni prav hud ropot. Drugače je pa še dosti mirno. Zivljenje v Gorici je jutranje ure dovolj živahno, čez dan pa bolj mrtvo; po nekaterih ulicah ni žive duše. Oblast je prepovedala kopati novi krompir pred 25. junijem.

Začetek požara. V Brusnicah je na binkoštno soboto divjal hud požar. Povzročil ga je otrok, ki je zakuril pred podom. Zgorele so sedmim gospodarjem štiri hiše, pet drugih poslopij, mnogo vozov in živine. Škode je do 50.000 kron. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Orehovice, St. Petra in Kandije. — Pomoč je nuja. Darove za pogorele sprejema endotni županijski urad.

Vojaške novice.

Prošnje za podporo. Člani gostaških družin, nad 8 let stari, dobivajo državne podpore za preživljanje po 1 K 5 vin. na dan. Otroci pod osmim letom so deslej dobivali po 52 vin. Vsled cesarske naredbe z dne 11. maja 1916 gre takim otrokom po 79 vin., ako manj kakor trije člani družine vlečejo polni prispevek. Treba pa je za ono zvišanje prositi, drugače se ne dobi. Pozor!

Vojaški dopusti. Kam se pošljejo prošnje, ki jih napravijo svojci poklicanih? Občinski uradi smejo potrditi na prošnji za dopust, da je res potrebno, da se dotičniku dovoli dopust. Seveda se mora župan prepričati, ali bo dotičnik res tudi pomagal domačim pri delu. Prošnja naj se pošlje naravnost na poveljstvo oddelka, pri katerem dotičnik služi, ali pa se pošlje njemu samemu, da jo predloži pri raportu. — Občinam se je naročilo, naj pojasnijo ljudem, da je pošiljanje prošenj za dopuste na razna ministrstva in vojaška poveljstva brezuspešno.

Vojnopoštni promet. Promet z bla-govnimi vzorci je pod naznanjenimi pogoji do voljen na vojnopoštna ura-da št. 55 in 76; nasprotno pa ustavljen na vojnopoštne urade št. 8, 26, 33, 46, 53, 60, 61, 79, 88, 99, 106, 112, 123, 129, 200, 212, 223, 241, 242, 304, 502 in 620.

Vojni izdatki v Nemčiji znašajo na mesec 2 milijardi mark. Državni zakladnik grof Roedern je v nemškem državnem zboru prosil in predlagal za dobo 6 mesecev novo (peto) državno posojilo v znesku 12 milijard.

900 slovenskih vojakov je pristopilo k obhajilu na Vnebohod Gospodov v Gradcu. Za graško vojaštvo je bil pri-rejen prošnje dni sv. misijon, ki so se ga vojaki sploh pridno udeleževali. Slovencem je govoril č. g. misijonar dr. Alojzij Nastran. Vojaki so pri cerkvenih pobožnostih vselej tudi sloven-sko zapeli. G. pridigarju: Bog plačaj!

Tudi počasna pošta pravi veselje v družini. Antonija Kordiš iz Retij številka 5, občine Loški potok, je dobi-vala nekaj časa že pokojnino po možu vojaku, ki ji je zadnjikrat pisal pred 21 meseci z bojišča. 8. t. m. pa stopi v njeno hišo pismoša in ji vroči karti-co od moža Janeza, ki se zdrav nahaja v mestu Tomsk v Sibiriji. Pisal ji je kartico 16. marca t. l. Pač bi vedela kartica povedati marsikaj zanimivega o dolgi »rajži« iz Sibirije, ako bi znala govoriti.

Pogreša se od julija 1915 črnovo-jnik Jožef Kobal, pp. 55, star 25 let. Po-izveduje in stroške povrne Filip Kobal, Planina pri Vipavi.

Pozdrav iz Italije. Z nabito puško in nasajenim bajonetom kprakažoji za bežečimi polentariji pošiljamo mnogo pozdravov: Desetnik Marko Jakoš — Bransko (Št. Janž); Anton Jakoš — Gradec (Št. Janž); Ivan Trinkaus — Kal: Ludovik Majcen — Št. Janž.

Iz Južneburge piše vojak A. Z., da je ondi 250 slovenskih vojakov skupno opravljalo šmarnično pobožnost; ob sklepu so prejeli tudi skupno sv. zakramente. Za ta mesec so si pa naročili sliko Srca Jezusovega, ter jo postavili na oltar, pred katerim imajo pobožnost na čast presv. Srca Jezusovega. — To je pač lepa poteza iz življenja naših pošteni fantov-vojakov, ki kljub vsem nevarnostim ostanejo zvesti svojim načelom.

Padel je na tirolsko-laskem bojišču kadet Fr. Kastelic iz šentvitske župnije na Dolenjskem. Zadele so ga granatne šibre na glavo in v vrat. Bil je takoj mrtev. Pokojni je bil gojenec na kn.-šk. gimnaziji v Št. Vidu nad Lj. Bil je eden najboljših dijakov. Na bojišču je bil 11 mesecev ter imel srebrno hrabrostno svetlino. Mir njegovi duši!

Čuden slučaj se je pred kratkim do-godil na goriški fronti. Domačin iz Pod-gore, ki se je od početka vojske kot črno-vojniki boril po nešteti bojiščih Srbije in Rusije, je končno prišel na laško bojišče. Gotovo ni slutil, da ga sreča, ki ga je spre-mljala povsod, zapusti doma pred lastno rodno hišo. V tujini je zrl neštetokrat smrti v oči, a vendar je prišel še zdrav in nepo-

škodovan branit domačo vas, lastno zem-ljo. Ko je šel v jarko pri Podgori, ga je pot vedla mimo doma, mimo razvalin lastne hiše. In glej! Pred rodnim domom ga je za-dela granata; na svoji lastni zemlji je pa-del junaške smrti za domovino v najožjem pomenu besede. Pokopali so ga ravno tam pred rojstno hišo. In tako spi junak doma, kamor je gotovo ves čas hrepenel.

Prvikrat z Ruskega je pisal Silvester Zajc, doma iz Laz pri Cerknem. Čez 18 me-secev piše ženi Franci, da je zdrav in da je že večkrat pisal, a šele zdaj je došla prva dopisnica, ki je vse domače neizre-čeno razveselila.

Veselje naših vojakov. Vojak Mihael Savinski piše iz Bukovine: Predragi »Do-moljub«! Silno smo veseli, kadar nas ob-iščeš v strelskih jarkih. Radovednost nam ne da miru, dokler te ne prečitamo do konca. Veseli smo in ponosni na na-še žene in mladenke, ki trpe in se z nami vred bojujejo: mi z orožjem, one pa s težkim delom, ki ga združujejo z mo-litvijo. Vdano prenašajo napore in težave; to nas tolaži in krepa. Vstrajati hočemo do slednjega zdihljeja za sveto vero, dom, cesarja tudi mi. Žal, da nekateri ne misli-jo na resni čas. Vse moči nam je zastaviti, da se nenravnost ne razširi. Pozdrav vsem bralcem »Domoljuba« v imenu Jezusa in Marije!

Padelmu junaku Lani dne 21. junija si zapustil, dragi Lovro, rojstno hišo, očeta, sestre in brata. Takrat pač nisi mislil, da jih vidiš zadnjikrat. Odšel si bil za starej-šim in mlajšim bratom borit se za domovi-no in cesarja. Odšel si zdrav in vesel. Še danes, ko se spominam na slovo, se mi mlo stori, ko si mi rekel: »Če Bog da, se bomo še videli in veselili kot smo se do sedaj.« Ali usojeno ti ni bilo, da bi se povrnil med domače, h katerim si tako želel, kakor si poročal velikokrat z bojišča v pismih in kartah. Vedno se je bralo veselje, zadovolj-nost, pa tudi skrb za domače. Nepopisna žalost nas je obšla, ko je prišlo poročilo, da ti je 18. aprila sovražna krogla pretr-gala nit življenja ter te v 23. letu ločila od tvojih dragih. Rad bi obiskal tvoj grob, da bi videl, kje počiva tvoje mlado telo. — Dragi Lovrenc, koliko veselih ur smo pre-živeli v izobraževalnem društvu, ko si še bival med nami! Rad si se udeleževal pre-davanj in predstav; z veseljem srcem si na-stopal na odru. Nobena vloga ti ni bila pretežka; vselej si rad prevzel vsako vlo-gu v veselje in zabavo gledalcev. Kakor si bil doma vzor krščanskega mladeniča, tako upam, si bil tudi na bojnih poljanah. Pisal si očetu nekaj dni pred smrtjo, da si z drugimi vred opravil velikonočno spo-ved in prejel sv. obhajilo. Zato upam, da uživaš zdaj z drugimi vred večno veselje nad zvezdami, v kraju, kjer ni več trplje-nja in bofetin. — Peregrin Breznik, Rafol-če pri Brdu.

Avstrijski ujetniki na otoku Asinara pri Sardiniji. V dneh od 15. do 21. maja je obiskal avstrijske ujetnike švicarski žup-nik Nosed, ki je bil našim vojakom v du-hovno tolažbo, pa jim je tudi gmotno po-magal. Tudi odposlanec svetega očeta msgr. Cassani se je mudil med našimi uje-tniki na otoku Asinara. O oskrbi se je iz-

razil, da je razmerno ugodna. Ujetniki ima-jo svoje pokopališče; zgradili so si tudi dve lični kapeli. Dušno pastirstvo oskrbujejo ujeti avstrijski vojni kaplani in pa italijan-ski duhovniki, ki so zmožni jezika.

Poveljnik japonske mornarice utočil. V bitki v Skager Raku je izgubil življenje tudi poveljnik japonskega vojnega brodov-ja Vasihura, ki se je nahajal na bojni kri-žarici »Queen Mary«.

Razne novice.

Dvorna župnija. Avstrijski cesar je do-volil, da se v kraljevi palači v Budimpe-šti ustanovi »dvorna župnija«, ki bo imela naslov »kraljeva ogrska dvorna župnija«. V to župnijo spada kralj in kraljica, kakor tudi otroci, kadar se nahajajo v ozemlju krone sv. Štefana, ali pa v Budimpešti; da-lje vsi nadvojvode in nadvojvodinje, kadar bivajo v dvornem gradu ter vse spremstvo in vsi, ki ondi stanujejo.

Za predsedniško mesto v Severni Ameriki se je oglasilo 12 kandidatov. Naj-bolj silen bo gotovo Roosevelt, ki ima pre-cej upanja. Ako bi bil izvoljen, misli za svojega tajnika imenovati Elitu Roota, ki Nemcem ni prav nič naklonjen.

Volitev predsednika v Severni Ameri-ki. Republikanski konvent je proglasil kot kandidata za predsedstvo Združenih držav skoraj soglasno Hughesa, ki je združil 919 glasov. Hughes je kandidaturu sprejel ter odstopil kot sodnik. Wilson je odstop po-trdil.

Yuanšikaj umrl. Dne 5. junija je umrl kitajski predsednik Yuanšikaj. Predsed-stvo kitajske ljudovlade je prevzel Jünan Hang. — Nekateri dvomijo, da bi bilo po-ročilo o smrti Yuanšikaja istinito.

Nov denar. Na Dunaju so jeli ko-vati 20 vinarke novce iz železa. Govori-se, da pridejo že te dni v promet.

Novi Zeppelini. Bernski »Bunda« poroča, da so Nemci zopet zgradili nove Zeppeline, ki so dolgi 240 m (do-slej je bil najdaljši 168 m) s prostorni-no 54.000 kub. metrov. Imajo štiri gon-dole, a oboroženi so s topovi, strojnimi puškami in torpedi; s seboj nosijo tudi več ton razstrelivih snovi. Motorji pro-izvajajo 3000 do 4000 konjskih sil in vo-zijo s hitrostjo 90 km na uro. Ti novi Zeppelini morejo doseči višino 4000 m.

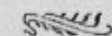
Čedalje globlje se pogreza italijan-ska javna propalost. Nedavno so v Florenci slavili spomin brezvestnega zločinca Oberdanka, ki je iz slepega sovražstva stregel po življenju avstrij-skemu vladarju. Slavili so Oberdanka kot narodnega junaka ter se je te pro-slave udeležil tudi eden poveljujočih generalov. V Italiji se godi, kar je drugod nemogoče. Italijanska vlada, ki ta-ke reči dovoli, se torej postavlja v isto vrsto z zločincem. No, da se tega ne sramuje, je dokazala brezvestna pre-kršitev pogodbe z Avstrijo, ki se pa se-daj kruto maščuje nad bivšo zaveznico.

Milijonska dedščina. Prijatelj bel-gijskega kralja Alberta, ameriški mili-jonar Janez Hill, je v oporoki zapustil

25 milijonov frankov za obnovev Belgije.

Primorski begunci pri kmetijskem delu. Begunce z Goriškega, ki so se nahajali v Brucku, so določili za obdelovanje kmetij na Nižjem Avstrijskem.

Smrtne obsodbe. Vojaško sodišče je obsodilo na smrt češkega državnega poslanca in voditelja Mladočehov dr. Karla Kramarja ter odvetnika in državnega poslanca dr. Alojzija Rašina zaradi hudodelstva veleizdaje in hudodelstva proti vojni moči države. Na smrt sta bila obenem tudi obsojena Vincencij Cervinka, tajnik časopisa »Narodni Listy« in knjigovodja Jožef Zamazal zaradi zločina volunstva.

Dopisi.

Breznica. Na polju časti in slave je umrl 3. junija Anton Bulovec, trgovec in posestnik v Smokuču, občinski odbornik in član krajnega šolskega sveta, odločno katoliški mož. Padel je dva in pol metra globoko in mrtev obležal. Pokopali so ga z vsemi vojaškimi častmi na cerkvenem pokopališču v Ambachu pri Liencu na Tirolskem. Doma zapušča vdovo in pet majhnih otrok. Bog daj večni mir blagi duši in tolažbo težko prizadeti družini! — Pokojni je bil brat č. g. c. in kr. vojnega kurata Jožefa Bulovca, ki že dalje časa boleha in se sedaj zdravi v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu.

Iz Pevna pri Stari Loki. Dne 4. junija je umrl v naši vasi bogoslovec Jože Porenta. Že kot dijak je bil pokojni zglad poštenega, marijivega slovenskega fanta. V Marijanišču v Ljubljani, kjer je stanoval ves čas gimnazijskih šol, je z velikim veseljem vodil dijaški pevski zbor; o počitnicah je navdušeno bodril in uril domače »Orle«. Ko je vstopil v semenišče, je bil izvoljen za predsednika »Cirilskega društva«. Bil je tudi predsednik »Ceciljanskega društva« ter izboren vodja bogoslovskega pevskega zbora. Ko je bil že tretje leto v ljubljanskem semenišču, ga je bolezen prisilila, da je moral prenehati z učenjem. Nekaj časa se je zdravil v Ljubljani v Marijanišču, potem pa se je vrnil po zdravniškem nasvetu domov, na deželo. Doma je toliko okrevljal, da je lahko prevzel mesto k vojakom poklicanega organista; nekaj mesecev je z velikim veseljem vodil in uril staro-lški cerkveni pevski zbor, zavrata bolezen pa, ki ga je zopet popolnoma priklenila na dom, ga je prisilila, da je moral opustiti priljubljeno mu opravilo. Po triletni mučni bolezni, ki jo je najpotrpežljivejše prenašal, je naposled večkrat previden s sv. zakramenti mirno izdihnil.

Pri mrtvaškem sprevedu so mu bili tovariši bogoslovci, v katerih družbi je sam tolikrat in tako rad prepeval. Na zadnji poti so ga nosili »Orle«, katerim je bil kot dijak vzor vrlega slovenskega »Orla«. Na poti v grob ga je spremljalo 25 duhovnikov in bogo-

slovcev. Tudi starološka »Marijina družba« je spremljala zgledega sina Marijinega k večnemu počitku. Ob odprtem grobu mu je izpregovoril tovariš bogoslovec ganljive besede v slovo. Za zadnji spomin je dobil tri vence: iz Marijanišča v Ljubljani, od starološkega izobraževalnega društva in od ljubljanskih bogoslovcev.

Vsled izgube blagega mladeniča z njegovimi starši toliko bolj sočuvstvujejo vsi farani, ker o treh bratih pokojnega, ki so bili takoj v začetku vojske poklicani k vojakom, še niso dobili nikakega poročila, kaj je z njimi in kje se nahajajo. Doma jim je ostal edino še pokojni Jože, o katerem so upali, da bo kot mašnik Kristusov stopil pred oltar; a ker ga je Bog ljubil, ga je poklical iz doline gorja in vojska k sebi v deželo večnega miru, v kjer prepeva z izvoljenimi na veke nebeško glorio; saj o njem pač veljajo besede pesnikov:

Blagor duši plemeniti, ko zapušča dom solza,
ni težko se ji ločiti: dom nad zvezdami ima.
Več ni treba ji trpeti, solze briše Bog z oči;
kakor dete pri Očeti, v sladkem miru tam živi.

Dobrava pri Kropi. Dobravski župljani, zlasti pa člani izobraževalnega društva in Marijinih družb, izrekamo tudi javno najiskrenejšo zahvalo dosedanemu svojemu župniku vlč. g. Josipu Vrankarju, ki je devet let tako požrtvovalno in uspešno vodil našo župnijo. Njegovih zaslug za versko preroditev in za gospodarski napredek, zlasti ustanovitve posojilnice, ne bomo nikdar pozabili. Častitamo župljanom na Mirni, ki so dobili tako dobrega župnika, sami si pa želimo in prosimo za vrednega mu naslednika.

V Bukovju, župnija Studeno, so priredile vaške mladenke družbeno predstavo. Na sporedu so bile vojaške deklamacije in igrokaz »Junaške Blejke«. Čudili smo se tamošnji gacni učiteljici in njenim gojenkam, da so se tako dobro naučile in prav gladko proizvajale nelahke vloge. Kakor so junaske Blejke varovale blejsko Mater božjo, tako pa ve varujte svojo vas, da se vanjo ne prikrade kak novodobni jakobinec ter ostanete vedno verne in pobožne. Za nameček nam je zapel naš že znani in izurjeni igralec kratek vojaški kuplet. Na harmoniju ga je spremljal domači g. organist. Tako smo nekaj časa pozabili na žalostno-resni čas, v katerem živimo. Cela prireditev je prinesla čistega dobička 200 kron. Ves ta znesek se je daroval za vojake, ki so v vojski oslepeli. — V Studenem bomo 50letnico bitke pri Kustoci tako praznovali, da bomo dobivali odpustke kakor o porcijunkuli. Darovali jih bomo umrlim vojakom, Vabimo tudi sosednje znanke in prijatelje duš v vicah, da se udeležijo naše vojne pobožnosti. Pri tej priliki bo blagoslovljenje novega kipa presv. Srca Jezusovega ter se bo kanonično vpeljala bratovščina presv. Srca Jezusovega. Kot priprava za vse to se bodo obhajale tri-

dnevne duhovne vaje, ki jih bo vodil duhovnik iz družbe Jezusove v Ljubljani.

Iz gorenje Istre. Vojna in delo. Vkljub temu, da je zelo malo moških doma in morajo večinoma delati ženske in otroci, je posejanega polja ravno toliko in ponekod še več, kot v mirnih časih. Od ranega jutra do poznega mraka je vse pridno na delu. Vojaštvo pomaga v občinah Podgrad in Jelšane. Nekoliko težavneje bo s košnjo; upamo pa, da bodo tudi letos ženske za koso prijele. Z ozirom na težko delo v tednu je nujno potrebno, da imajo itak šibki delavci vsaj po en dan v tednu za oddih. Za to je določena nedelja; telo se izpočije, duh pa najde okrepčila v občevarjanju z Bogom. Sedmi dan v tednu je dan Gospodov, dan miru in blagoslova po šestih dneh naporne dela. Zato bi ne bilo koristno ne za delavce, ne za delo, če bi se z ozirom na vojne dni odpravil počitek ob nedeljah in praznikih, ker bi tako delo presešlo telesne in dušne moči prebivalstva in tako škodovalo celoti. — S srebrno hrabrostjo svetinjo 2. vrste je bil po došlih poročilih odlikovan Anton Mahne, posestnik, črnovojnik iz Hrušice št. 16. — Za goriške begunce so zbrale mladenke vasi Brezovica 64 K 40 vin. — Romanjkanje žvepla in vitriola bo vzrek, da vina letos v naših krajih ne bo. — Sadno drevje je prazno, po mrčesu objedeno. Za črešnje smo prejeli pretokla leta na stotine kron, letos ne bo nič. — Kaj bo z mladino? Domačih ni, ki bi jo strahovali, v šolo je ni, ker ni sredstva, da bi jo prisilili; v cerkev je ni. 14- do 16letni irkolini letajo ponoči po vaseh. Kdo naj pomaga in kako? — Brali smo, da pri nas šnopsa in podobne ropotije ne smejo več prodajati. No, kdor ga je bil prej varen, pride vseeno do kapljice. Zdi se, da eni ravnotako in tak »je-rus« ali pa še slabši kot prej prodajajo; a drugi ga ravno tako ali pa še bolj pridno pijejo, saj denarja je dovolj. — Občni zbor mlekarne v Hrušici pri Podgradu bo dne 18. junija popoldne. Pretečenega leta je imela skoro 1 milijon prometa, le 22.000 K manj. Vsled bližine Trsta se zelo ugodno razvija ter ima s podružnico v Brezovici za člane malone vse posestnike župnij Hrušica, Golac in Vodice ter večino posestnikov župnije Brezovica. O njenem delovanju prihodnjic.

Kronika gorj v župniji Klanec. Padli so na bojišču: A. Bolčič, Klanec, zapušča ženo in tri otročiče: A. Metlika, Klanec, umrl za ranami, dobljenimi ob Soči, Soči J. Prešnica; brat slednjega, Ivan Sosič se pogreša iz srbskega bojišča; za ranami je umrl Anton Cergol, Beka, zapušča ženo in sedem otročičev; Jožef Zohbec, Beka, padel na severnem bojišču leta 1914. — Od začetka vojne se pogrešata Mihalič Ivan, Ocizla, Filipič Ivan, Ocizla. V ruskem ujetništvu sta Anton Filipič, Ocizla, doma ima devet drobljancev, ter Bolčič Karlo, mladenič, Ocizla. Invalidi: Pečar Anton, s prestreljeno glavo, se nahaja doma v Prešnici; Memon Ivan, Prešnica, nima desne roke, tudi doma. — V bolnišnici v Gradcu je umrl Bolčič Ivan, Prešnica 16, zapušča dvoje hčer. — S srebrno hrabrostjo kolajno je bil odlikovan Jožef Friuga, Vrhpolje, župnija Gročana

št. 15, po poklicu čevljar, sedaj na južnem bojišču. — Gosp. župnik Milko Šašelj v Klancu je bil za vsestransko dušno-pastirsko in socialno delovanje odlikovan z naslovom konzistorialnega svetnika tržaške škofije. Bog mu daj še veliko dobrega storiti za ljudstvo. — Dne 9. junija je udarila strela v hišo Valentina Fonda na Pesku pri Dragi. Družina je bila v hiši, a čudno je, da se nikomur nič žalega ni zgodilo. — Za lisice je vojna velika dobrota. Hudobnim ljudem je vzeto orožje, zvito-repka pa tako gospodari med kokoši, da je strah. Tako je v Brezovici pobrala v dveh hišah 40 glav, to je v tej draginji denar; drugod tudi pravijo, da »rekvirira« za svoje mladiče prav občno. — Vlak je povozil kravo v Prešnici blizu Herpelj. Škoda znaša čez 1200 kron.

Narodna.

Pa po gorah je ivje
pa po hribih je mraz;
te zebe polentar,
bi rad grel se pri nas?
Mi se požurimo
in ti podkurimo,
da te zeblo več ne bo!

Kaj gori zmrzuješ
preklicani Lah?
Mar bi kuhal polento
doma in dal gmah!
Oj mar bi, mar bi bil
doma svoj brus vrtil
in s polento se mastil!

Kaj ti padlo je v glavo,
polentarski stric?
Tirole diše ti? —
Jih dobiš, — po butic!
Poglej jih te gore,
poprej se v prah zdrobe,
ko pa prideš ti čez njel!

Cadorna pa jamra,
ker je tam kakor prej;
Kaj, vreme je krivo
da ne moreš naprej?
Prehuda moča je,
prehuda toča je
in zmaga nemogoča je!

Beppino, kaj čakaš
in sline cediš;
če jih nimaš še dosti
jih še lahko dobiš!
Ni škoda tratit' čas,
trpeti glad in mraz?
Doma čaka polenta vas!

Še dosti je svinca,
če vam kaj diši;
še dosti je vinca,
ki greje nam kri. —
Ko imaš brus v rokah
si mojster; toda Lah
z vojsko ni nič, daj rajši
gmah!

Vide iz Mirne.

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal —r.

(Dalje.)

Take in enake prijetne misli so rojile Gramozu po glavi in mu privzdigovale pete, da bi bil najraje zaplesal po cesti. Toda, če ni hotel zgrešiti Metke, se je moral podvzati. Da bi bil hitreje nazaj, si je izposodil na Ježici kolo in odkuril z njim proti Črnučam.

Tu se je dalje zamudil, kakor mu je ugajalo. A naposled je vendar-le opravil. Urno skoči na kolo in se odpelje nazaj proti Ježici. Ko se pripelje čez savski most — bil je še prejšnji leseni — zagleda od daleč gručo mlekaric, in med njimi svojo izvoljenko. Pri tem pogledu mu srce poskочи od veselja, in takoj nato leži Gramoz na tlenih in obrazu v cestnem blatu, kakor bi hotel narediti kraljici svojega srca poklon, ki je običajen pri vzhodnih narodih, kadar se poklanjajo svojim vladarjem.

Da, kolo je nevaren konj za pijanega človeka in naj je že poln alkohola ali pa poln ženitovanjskih misli in skrbi. Niti ne veš, kako se ti zgodi in že si s sedla.

To grenko resnico je očutil tudi Gramoz. Seveda je hitro vstal iz blata, a to vstajenje je bilo dosti žalostno. Hlače raztrgane, koleno razbito, razpraskan obraz in krvav nos, vse to je dognal na sebi Gramoz na prvi pogled.

Tak ni mogel stopiti pred Metko, dokončati jutranjega vprašanja in se »do dobrega razgovoriti«. To je tudi spoznal. Zato zgrabi hitro kolo, odšepa po bregu navzdol in se skrije pod most. Šele potem, ko so mlekarice na drugem bregu zavile zopet na cesto, se prikaže iz svojega skri-vališča in se ozre še enkrat za Metko.

»Da sem moral ravno danes v Črnuče! Ko bi ne bilo tega prebitega Konfina, bi se bil zdaj že z Metko zgovoril in morda bi šel v nedeljo že lahko na oglede. Kaj si pač misli, ko me ni dobila na cesti. Gotovo je revica vsa nesrečna, morda še bolj, kakor jaz. O ti vrazji Italijan! Raje bi bil ostal doli pri Čičih, mesto da si prišel sem ljudi ovirati v delu za pošten krščanski zakon.«

Tako je modroval in se jezil Gramoz ter gledal žalostno za Metko, kakor lovec za divjim petelinom, ki ga je bil zgrešil. Nato pobere kolo in odkrevlja proti domu.

Nos se je sicer kmalu poravnal in tudi praske so se dobro zacelile; a koleno bilo tako hudo ranjeno, da ni mogel cele tri tedne od doma.

Koliko je Gramoz pretrpel v tem času, ni mogoče povedati. Skelela ga pa ni samo rana na nogi, pač pa tembolj notranja rana, ki je včasih težko ozdravljiva. Vse njegove misli so bile pri nevesti. Spremljevale so jo na poti v Ljubljano in iz Ljubljane. Rad bi ji bil pisal, pa ni vedel, kako

naj piše in kaj. Drugemu pa ni hotel zapuati svoje skrivnosti. Zato so mu tekla ure kakor dnevi in dnevi kakor tedni.

Kako je bil torej vesel, ko je po tolikem času zopet privrkat šel z lopato na rami na cesto. Zgodaj zjutraj je že stal tam na svojem mestu in gledal nestrpnost v tisto smer, od koder se je imela prikazati Metka. Dolgo je ni bilo. Vse mlekarice so že prišle mimo, a Metke še ni bilo od nikoder. Črne skrbi in tudi slutnje so vstajale Gramozu v duši.

»Je-li zbolela? — Morda je name huda, ker je nisem počakal, in vozi sedaj mesto nje dekla, ali se ji je pa pripetila kaka druga nesreča.« Take in podobne misli so se podile Gramozu po glavi kakor lačne vrane po mokrem meglenem ljubljanskem polju.

Naposled pa je le prišla Metka, tako-le proti devetim. Vozička res ni peljala in tudi sama ni bila. Spremljala sta jo oče in en mlad fant. Bila je praznično oblečena in solnce ji je sijalo na vedrem obrazu.

Vsi trije se ustavijo pri Gramozu in Metka pravi: »Dolgo te nisem videla na cesti. Kaj ti je pa bilo?«

Ta pa je buljil v njena spremljevalca, kakor v kake prikazni in naposled vpraša: »Kdo sta pa ta dva?«

»Ta dva? Kaj ju ne poznaš?« začudi se Metka. »To so moj oče. — Vidite oče, to je tisti fant, ki sem vam oni dan pravila o njem, da bi rad prišel k nam za hlapca mesto Toneta.«

»Za hlapca bi k vam prišel, praviš?« zahrope Gramoz. »Za hlapca?«

»Kako pa, kakor za hlapca! Tone gre v soboto že strani. Ako hočeš, prideš lahko že kar drugi teden, kajne, oče?«

»Ti si torej mislila, da se vam ponujam za hlapca, med tem ko sem te pa hotel vprašati, če bi me hotela za moža?« vzklikne sedaj Gramoz ves obupan.

»Ha, ha, ha, za moža si se mi ponujal,« zasmaja se Metka na ves glas. »Ta je pa dobra; iskala sem hlapca, dobila bi pa bila kmalu moža. Vidiš, Gramoz, ali kako se ti že pravi, moj mož bo ta-le fant. Sedaj gremo v Ljubljano nisma delat. Za te je pa najbolje, da ostaneš na cesti in si izbereš kako cestarsko, gruntarsko pa pusti pri miru, kajti cesta in grunt ne spadata skupaj. — Pojdim, da ne zamudimo notarja!«

»Povem vam, gospod,« mi je rekel Gramoz, ko mi je to pravil, »tako sem se razjaril, da sem vrgel lopato tja ob cestni kamen, da se je takoj na dvojce razletela. Ako bi bil imel takrat v rokah Metko mesto lopate, storil bi bil z njo isto kakor z lopato.«

Sploh pa še enkrat rečem: ženske so kače, in čim mlajša je in lepša, tem bolj je nevarna in strupena. Marsikatera piči človeka, da ima dosti za celo življenje.«

In tako se je Gramoz ogibal žensk, kakor kač in je ostal dolgo časa sam. Gotovo bi bil končal svoje življenje kot fant in dosegel visoko starost, če ne bi bil spoznal — Otrobkca.

(Dalje.)

Ponesrečeni izlet

ali kako je D'Annunzio »ražal« v Ljubljano.

Signor D'Annunzio, preroški irredente,
preroški vdec, prerok vse polente,
grdo je gledal, kislo se držal,
mordá je z levo nogo jutraj vstal?

Kaj še! Z novó se vkvarjal je idejo,
srce ga burno vleklo je čez mejo:
Ljubljano rad bi videl Gabriel,
ta biser neodrešenih dežel.

Lahko preroka reč je ta jezila:
Oj, kaj je že zastonj prelil črnila!
Zastonj so spevi vsi navdušeni,
načrti prejšnji so porušeni!

Zaman črnilo se in kri pretaka,
še zemlja bratska odrešenja čaka;
ima še v krempljih jo dvoglavi zmaj
zakleto to kraljičino do zdaj!

A vendar on v Ljubljano mora priti
in videti ta bise čaroviti;
saj zrak je prost, ko zemlja, žal, še ni.
Na krilih Pegaza tja poleti!

Pa žalibog, da Pegaz nekaj šepa. —
Pa z aeroplanom; ta bo šele lepa!
Sklep je storjen. In koj že drugi dan
drči D'Annunzio tja na kranjsko stran.

Srce navdušenja mu burno vtriplje,
ko zre na svet naš, ki pozdrave siplje
»rešitelju« veselo celo pot
iz vseh topov, kar jih ima le kod.

In skor prikaže se Ljubljana bela,
ki tudi je seve na nogah cela;
topovi vsi mu »salve« zagrmje,
da gost visoki vredno se sprejme.

Pijan veselja, mesta lepoteje,
da skor oči bi zbuljil, dolí zije,
kar nekaj ga v obrazu požgečka
in pred očmi se mu stori tema...

Tako končal se važni je dogodek,
resničen, ne fantázijske izrodek;
bolj točno pesnik sam popisal bo,
ko mu ozdravi ranjeno oko!

Jaz nisem kakor on prerok sloveči,
z gotovostjo pa vendar morem reči:
Navdušenje D'Annunzia je preč,
v Ljubljano ga ne bo — nikoli več!

Čet. V. Ambrožič, Mirna.

Slike in črtice z bojišč.

Naša ofenziva.

Italija, 1. junija 1916.

Med grmenjem topov hočem napisati
par vrstic iz teh velikih dni. Ofenzive na-
drobno ne bom popisaval, saj ste o nji
menda dosti slišali. Hočem le napisati par
zanimivosti in lastnih doživljajev.

Lah bežil... Kar on ni mogel doseči
celo leto, da bi prodrl našo fronto, se je

nam v par dneh tako sijajno posrečilo.
Našim možnarjem se vse brezštevilne gor-
ske utrdbе niso mogle ustavljati; ena za
drugo so padle v naše roke in danes, ko
to pišem, že stojimo daleč doli v Italiji...

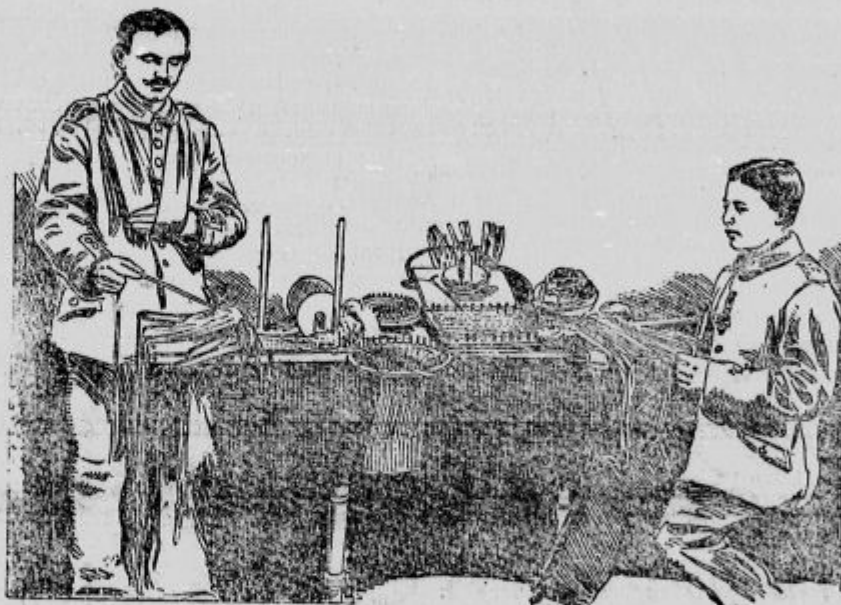
Kdo bi si bil kaj takega mislil pred
14 dnevi, če je pogledal na zemljevidu te-
ren, poln gorskih velikanov in utrdb, ki
nam jih bo treba prekoračiti in osvojiti!
Kje smo bili pred 14 dnevi in kje smo dan-
es! Precej dolga pot je pač od Tridenta
do Sette Comuni! Dolga pot, še bolj pa te-
žavna! Najtežji kos dela je storjen.

Kar pa je pri tej ofenzivi nekaj nena-
vadnega, so naše male izgube. Tri-
krat večje izgube smo imeli, dokler smo
bili v defenzivi. Človek bi kar ne verjel,
če bi sam ne videl. Drugod smo tudi mno-
go dosegli, a je nas precej stalo; tu pa ima
neki regiment, ki je bil teden dni v prvi
liniji, dva mrtva in še par ranje-
nih. Že prva linija prodre skoraj vselej;
redko, da bi morale rezerve poseči vmes.
Značilno je, kar mi je dejal neki lovec: »Že

domovih, a Italijani, ki se toliko hvalijo z
ljubeznijo do domovine, beže.

Nekaj zgledov te laške ljubezni do
»patrije« in navdušenja za vojsko: Vprašal
sem nekega ujetnika za šalo, kam gre. Pa
mi je imenično povedal: »Mi gremo v Tri-
dent, kamor so nam vsak dan trobili, da
moramo priti; in zdaj jim izpolnimo željo.
Vi pojdite pa v Rim, če je vas volja. Če
ne bo drugače konca, ga bomo pa sami
naredili na ta način, da se vsi podamo.«
Cadorno kolnejo, da je groza. Pravijo, da
bodo naredili konzerve iz njega, če ga do-
be v roke. — Ko sem vprašal nekega
dobro pitane vojaka, zakaj je tako de-
bel, mi — glej čudo! — odgovori in sicer
v lepi čisti hrvaščini: »Ma to ni od Italije;
bio sam osam godina v Ameriki.« Še več
takih zgledov bi navedel, pa naj zadostuje.
Ubogi Cadorna! Ne le da imaš tako smolo,
še v nevarnosti si za kožo, če te tvoji »ra-
gazzi« dobe v roko!

Vse bi še bilo, da bi le ne imeli tako
grdo; pravo Cadornovo vreme. Do kože

Vojak z eno roko — pri pouku.

14 dni »forikam«, pa še nisem oddal stre-
la! Seveda naših topov, tulečih kot da je
sodnji dan, ne morejo vzdržati Italijani...
Mi — v podobnem položaju pri Gorici —
smo vzdržali, a oni so bolj nežnih živcev...
Ko smo njih jarke zavzeli, smo šele videli
delo naših velikanov, gnusobo razdeja-
nja... Grozno, nepopisno že samo za po-
gled!

Mora biti pa čuden duh v laški ar-
madi, kot se izražajo ujetniki in kot tudi
kažejo v dejanju; kajti na tisoče in tisoče
se jih da prostovoljno ujeti. Zadnjič enkrat
nismo zabrali le prednje črte, temveč tudi
vse rezerve... Če bi bili prišli baje le pol
ure prej, bi bili zabrali samega Cadorna!

In plen, plen! Topovi vseh kalibrov,
strelivo, cele zaloge živeža, vina itd. La-
škega sira kar cele magazine! Še več pa
bi zabrali, če bi hudobnež toliko ne uničil;
pa ti požge in razstrelili na begu, kar le mo-
re. Požiga tudi vasi, ki jih je prej izpraznil.
Naši ljudje vzdrže na svojih obstreljevanih

premočeni moramo poditi Laha, in zra-
ven je bilo, dokler smo bili še v hribih,
hudo mraz; saj je bilo še po nekaterih kra-
jih dosti snega. Pa bo že bolje, saj dež za
solncem mora priti in mi se bomo spet osu-
šili. Ne ovira nas pa vreme prav nič, tem-
več gremo, če bi šle tudi ošpčene preklje
doli, naprej, naprej, dokler je še polente
kej!

Vide iz Mirne.

Majniška pesem.

Topničar Zamič Mihael naznanja oče-
tu, kako veselje zavlada med vojaki, ako
dobi kdo kaj tobaka od doma: Dragi sta-
riši! Mnogo pozdravov. Sporočam da sem
zdrav in jako dobre volje posebno zato,
ker naši topovi sedaj tako dobro pojo maj-
nikovo pesem. Ako topovi grme, je ta
glasba veliko veličastnejša, kakor če do-
ma orglje pojo. Dosti sem že doživel v
Galiciji, ali takega kot tukaj, pa še ne. La-
ški ujetniki nam pripovedujejo, da je av-
strijsko topništvo zanje strah in groza. Ob

obletnici laške vojske zdaj plačujemo obresti, pa se vidi, da Lah ni nič kaj zadovoljen z njimi.

V teh hribih je drugače čisto lepo in prijazno; imamo lep razgled na ravan in proti krasni domovini. Mi vojaki smo pa najbolj takrat veseli, kadar imamo cigarete v ustih; samo to je, da so redki, ki jih imajo. Jaz sem še gospod, ker imam tobak. Lepo se Vam zahvaljujem, da ga pošljete, ker to je moje življenje, kajti za jesti je bolj po malem. Ko sem prejel od doma šunko in tobak, sem mislil, da je moj god. Kadar sem zelo lačen, si nažgem eno cigareto, pa je lakota stisnjena. Mnogo srčnih pozdravov posebno Vam in materi.

Gašljiv pripor.

Marsikaj bodo skusili naši vojaki; pa kaj pravimo: marsikaj —! neizmerno izkušeni, tudi dobrih in koristnih, so že in jih bodo še doživeli in prinesli domov. Vsako nenavadno stvar, navado, običaj naš vojak brž opazi; če je kaj dobrega, napravi nanj tudi primeren in trejen viis. Tako n. pr. je bil Jožef Rojc (doma v Kubežu pri Kopru) navzoč, ko so imeli otroci nekje tam na Tirolskem prvo sv. obhajilo, pa ga je to izredno ganilo. O tem piše sam tako-le:

V vojski sem bil 18 mesecev, nisem bil tako oddaljen, da bi me sovražna krogla ne mogla doseči, a sem ostal, hvala Bogu in Mariji, še zdrav. Da se odpočijemo, so nas poslali za nekaj dni iz fronte. Zdaj se nahajamo na severnem Tirolskem blizu bavarske meje. Tukaj je prav prijetno in tudi civilno prebivalstvo živi prav v redu in po božno. Skoraj na vsaki hrib imajo speljane postaje križevega pota, ob cestah lepe kapele in sv. razpela. Prvo nedeljo po velikonočnih praznikih smo bili navzoči, ko so imeli otroci prvo sv. obhajilo. Kaj zanimivo je bilo videti, ko so prvoobhajanci po božno in lepo v redu hodili k mizi Gospodovi; skoraj vsem nam, ki imamo otroke doma, so stopile solze v oči. Bog ve, kako je z našimi otroci doma?!... Vprašal sem, kdo učil tako lepo otroke, pa so mi rekli: »Duhovniki in učiteljsvo se skupno trudijo zanje. Tu ne poznamo nobenih strank.« Teko tukaj ljudje prav lepo živijo brez obupa zaradi vojske. —

S spoštovanjem pozdravljam vse čitatelje »Domoljuba«. — J. Rojc.

Dva meseca na fronti.

Vojak Černic J. opisuje svoje vojno življenje čakanu dr. Knävsu.

C. g. dekan! Oprostite mi, ker Vam nisem že dolgo nič pisal. Sprejmite torej te vrstice, v katerih Vam hočem opisati nekaj resničnih dogodkov iz mojega vojaškega življenja, in pokazati, kako čudovita so bila pota božje previdnosti nad menoj. Tudi jaz sem priča, kako ljubi Bog pomaga onim, ki se k njemu obrnejo in se izročijo v varstvo njegove Matere. Služil sem pri nekem črnovojniškem bataljonu, kjer sem se čutil jako srečnega in zadovoljnega; imel sem tudi štiri tovariše iz moje rojstne vasi, ki so služili prav pri isti stoltnji, kakor jaz. Dolgo časa je čakal naš bataljon. Sladnost je le prišlo povelje, in moral je iti v boj proti sovražniku Italijanu. Slučaj je nanesel tako, da smo prišli štirje

domačini v en strelski jarek pred sovražnika. Kar naenkrat je začela italijanska artiljerija bruhati jekleno jezo na nas; eden mojih tovarišev, ki Vam je pisal z Dunaja, je bil v nogo ranjen, drugi je dobil rano na glavi in je v kratkem izdihnil svojo blago dušo. Ne da se popisati, kar sem tiste dni ondi prestal. Le toliko rečem, da sem bil vsak trenutek v smrtni nevarnosti. Priporočal sem se v varstvo Marijino in jo prosil, naj me ona varuje. In res, prišel sem srečno z bojišča. Čez par dni sem moral iti zopet pred sovražnika. Tako sem bil dva meseca na fronti. Vsako jutro in večer sem med drugim molil tudi molitev sv. Bernarda: Spomni se, o premila Devica, da ni bilo še slišati, da bi bil kdo zapuščen... Ko sem se nekega lepega dne najmanj nadejal kake nevarnosti, se razpoči šrapnel nad menoj; ena krogla prileti name ter me močno rani. Ali so bile moje molitve zastoj, neuslišane? Zdi se mi, kakor da bi slišal glas: »Pojdi, zvesti moj častilec, iz tega strašnega kraja! Pojdi k počitku!« Prišel sem v bolnišnico. Bil sem nekaj časa v Ljubljani, odkoder sem Vam tudi pisal. Moje bolečine niso bile velike, rane so se hitro celile. Sedaj se nahajam že nad dva meseca v bolnišnici v Pragi, kjer imam veliko tovarišev Slovencev, enega tudi s Kranjskega, s katerim sva že osemnajst mesecev skupaj. Meni se, hvala Bogu in Mariji, dobro godi tukaj. Edino, kar me skrbi, je moja družina doma, katero srčno ljubim. Naj zadostujejo te moje skromne vrstice. Pošiljam srčne pozdrave Vam in vsem prebivalcem v mojem ljubem št. Petru.

Vdani Č. J.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Vojaška uprava je začela prav uspešno in zgledno širiti med nami kuncorejo. Zajčarna pod Rožnikom je pod vodstvom stoltnika strokovnjaka, ki si je poleg obilnih stanovskih opravil izvolil za prosti čas organizacijo kuncoreje med nami, res nekaj vzornega. Kdor ima čas, naj si jo ogleda, ker se bo veliko naučil. — Reja domačih zajcev je za celo deželo velikega pomena. Mesa zdaj manjka. Kmet in delavec sta ga tudi pred vojsko le malo použila. Kruh, žganci in močnik, torej močnate jedi, so bile vedno glavna hrana po deželi. Ta preprosta hrana je marsikaterega že na tuje spravila, ker je upal, da bo drugod boljše živel. Kmetov trud so navadno drugi pojedli. Žita se je za milijone uvažalo, ker ga sami nismo zadosti pridelali. — Domače zajce redi lahko najrevnejši posestnik v obilnem številu. Boljši gospodarji poprej kuncev niso marali, ker so v hlevu, kjer so jih navadno imeli, vse oblezli in krmo za živino onesnažili. Tudi jih je večkrat nenadoma končala huda bolezen ali so jih mačke in podgane pokončale ali pes zadušil. — Zdaj imajo zajce v zabojih, ki imajo eno stran zavarovano z žično mrežo. Zaboji so do 70 cm dolgi in 40 cm visoki ter se prav lahko drug na drugega položijo. Prostora vzamejo zajci malo, ker ne morejo okoli skakati; pred mački ali drugimi

živali so popolnoma zavarovani. Če se vse natančno in snažno dela, potem le prav redko kateri pogine. — Vsaka naša hiša bi lahko priredila na leto najmanj 100 kg kunčjega mesa, večina pa trikrat toliko. Kolikokrat sem se čudil, odkod Francoska dobi toliko mesa, da morejo ljudje tam tako dobro živeti in še prodajo za milijone in milijone živine in mesa na tuje. Zdaj vem, da kmetje doma jedo zajce, geved in prešiče pa na tuje prodajo. Tudi za kožice boljših kuncev, ki se prav lahko prodajo, se dobijo zdaj milijoni. — Pomislimo zdaj na našo deželo. Če je 70.000 gospodarjev in bi vsak priredil le 100 kg tega mesa na leto, bi to zneslo 7 milijonov kg tega mesa. Kranjska potem ne rabi nobenega uvoza žita, svojega pridelka ima popolnoma zadosti, kmet pa skoraj vsak dan meso. Tako bi imel kmet zadosti močno hrano za svoje trdo delo. Kakšno veselje bodo imeli mladi fantje in šolarji, katerim se to kraljestvo navadno izroči. Tudi to bi bila važna vez, ki jih bo pozneje na dom vezala. Torej poizkusi, ne bo ti žal. O tem pozneje še kaj več.

Izračunali so, da se je za vojaštvo do slej poklalo do 4 milijone govedi. Podjetniki so zaslužili čez 200 milijonov kron. Najbrž jim bodo precej navili davčni vijak. Skriti se pa znajo, ker še ni bil nobeden obsojen zaradi navijanja cen. Zdaj se bodo osnovali po večini naših dežel posredovalnice za prodajo goveje živine. Od kmetov bodo kupovale živino, katero bodo prodajale vojaštvu in mesarjem. Nekateri rdeči, ki nimajo niti pojma o kmečkem gospodarstvu, že povprašujejo, kaj se bo zgodilo s čistim dobičkom teh zvez. »Naj se kupi prepotrebna mast revežem.« Saj so zdaj reveži res v stiskah. Mislimo vendar, da se ima ta denar, ki se je od naše živine dobil, edino le za povzdigo kmetijstva porabiti. Saj vendar vemo, da so tovarne vsaj petkrat toliko kakor vsi kmetje zaslužile. Naj tovarne skrbe za revne delavce in za meščane, kar se je pa od kmetovih žuljev dobilo, naj se pa za kmeta porabi. Res je pa, da razni prekupci s kmečkimi izdelki po mestih nezaslišano odirajo. Saj se je že prso plačevalo po 36 K za mernik. To je preveč in gotovo odiranje. Nižjeavstrijski kmetje so z vlogo na ministrstvo prosili, da naj bodo cene žitu, katero mora kmet oddati, vsaj primerne krmilom, katere mora kupiti. Plaćati je treba še enkrat do trikrat toliko za slaba krmila, kakor dobi za svoje žito. Orebove tropine stanejo 88 K, turšica 28 K, ko je vendar turšica v vsakem oziru boljša kakor tropine za krmo. Mnogo redilnih snovi se v močnih krmilih ne prebavi.

Slišala se je že letos čudna beseda: »Glejte, kako je vse obdelano, čeprav so najboljše moči na vojski! To je dokaz, da je kmet poprej lenobo pasel in se mu je vedno še predobro godilo.« — Res, vse je obdelano, toda za kako ceno! Ženske delajo do pozne ponočne ure in so pred jutranjim svitom zopet na nogah. Komaj par ur jim ostane za najpotrebnejše spanje. Otroci, ki so šele začeli v šolo hoditi, morajo pleti in okopavati prav celi dan. Šole so prazne, ker zdaj je prvo delo. Mali

fantiči in dekleta delajo dela odraslenih. Koliko se jih je pretegnilo, kdo vè povedati! Ko bi se po pisarnah tako delalo, bi eden igranje vse napravil, za kar jih je bilo pred vojsko pet nastavljenih.

Na Dolenjskem se je košnja že pričela. Travniki so prav bogato obloženi. Rž je po dolgem času enkrat zopet prav lepo odcvetela, pšenica pa zdaj cvete. Tudi trta obeta do zdaj prav lepo. Vinogradniki so v strahu, da jim bo galice zmanjkalo.

Špirit je zdaj predrag; še hujši žganjarji so se mu uprli. Zaradi visoke cene žganja je letos vse sadje v nevarnosti. Pravi žganjar ima res najraši šnops. Če tega ni dobiti, je sadno žganje prav dobra prejemba. Slivovec, hrševce, borovničevce, črešnjevce, breskovec in kakor se vsi ti žgani hudobci imenujejo, imajo povsod, kjer se čislajo žgane pijače, velik ugled. Res je tudi, da se pri visoki ceni izplača to sadje kuhati. Že zdaj se menijo, da bodo črešnje namočili, potem bo prišlo vse drugo sadje na vrsto. Prav umestno bi bilo, to kuhanje sadja omejiti. Nekaj je prav, da se skuha, ker ga mnogi rabijo za zdravje. Te množine so pa zelo majhne. V vsakem okraju naj bi se z državo in deželno pomočjo osnovala zglodna sušilnica za sadje. To posušeno sadje se bo boljše prodalo, kakor žgane pijače. Imeli bomo nekaj milijonov kilogramov hrane več.

Sredi junija se prične na Ogrskem žetev. Če bo sila, bodo dali Nemci na Ogrsko 100.000 ujetnikov, da se žito pospravi. Po končanem delu bodo šli nazaj. Torej še misliti ni, da bi nas sestrada, ko polje povsod tako lepo kaže.

Dne 5. junija je bilo na Dunaju 1222 goved. Prodali so nekaj volov za 5-50 K kg žive teže, druge najlepše 5-01—5-25 K, sicer je bila: Ia 4-76—5-00, IIa 4-51—4-75, IIIa pa 4-35—4-50. Nekateri posebno lepe krave do 5-25, druge 4-10—4-75. Za ceno so se pogajali do desetih dopoldne.

Prešičev je bilo 6. junija 6034: debelih 3698, mesnatih 2336. Prodajali so najlepše debele, zaznamovane z 00, torej dvakrat nič, po 7-60 K 1 kg žive teže, 0 po 7-25, Ia 6-85, IIa 6-30. Mesnate: 00 po 6-85, 0 po 6-40, Ia po 6-20, IIa 5-70, IIIa 5-00. Mesarji so sami nakupili še pred sejmom 3600 prešičev. — Pri nas gre cena malih prešičev počasi nazaj, kar dokazuje, da kmalu ne bo več taka sila za mladiče.

Družba »Miles« je dala za Dunajčane 20 vagonov riža, ki se prodaja po 2 K 1 kg.

— Nove odredbe glede nakupovanja oziroma prodajanja goveje živine in telet. Ker nakupovalci in prodajalci goveje živine ter telet še sedaj niso zadostno pooblašeni o vsebini najnovejše tozadevne odredbe deželne vlade, prinašamo v nastopnem najvažnejše točke te odredbe. 1. Nakup živine in telet je dovoljen izključno samo zaupnikom kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine, katerim so se izdale posebne izkaznice za nakup klavne živine od deželne komisije za promet z živino. Dovolila, ki so bila izdana nekaterim mesarjem in vojaškim dobaviteljem na Kranjskem pred 21. majem t. l., niso več veljavna. Ravnotako niso

veljavni nakupi klavne živine in telet, ki so bili sklenjeni po 21. maju t. l. — 2. Mesarji, vojaški oddelki in druge osebe, ki rabijo klavno živino in teleta za svojo obrt, oziroma svojo rabo, naj se obračajo za nakupna dovolila izključno na Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine, in sicer pisмено. Deželno mesto bo potem izposlovalo pri deželni komisiji dotično nakupno dovolilo, ki bo imelo veljavo za določen čas oziroma do preklica. Pa tudi s tem nakupnim dovolilom ne bodo smeli mesarji in drugi kuncji sami nakupovati živine, marveč jim jo bo dobavil najbližnji komisijonar deželnega mesta. Tudi tega komisijonara mu bo določilo deželno mesto samo. — 3. Plemensko živino smejo kupovati le tisti, ki se lahko izkažejo s potrdilom svojega županstva, da žival v resnici potrebujejo le za lastno uporabo, ne pa za prekupevanje. — 4. Komisijonarji deželnega mesta imajo skrbeti, da se dobava živine za vojaško upravo in civilno prebivalstvo točno vrši. Če ne morejo zlepa preskrbeti toliko klavne živine, kolikor jim predpisuje deželna komisija imajo pravico, da to preskrbe tudi prisilnim potom, to je z rekvizicijo, seveda sporazumno s pristojnim političnim oblastvom. — Ker ima nova odredba namen, na eni strani zagotoviti zadostno preskrbo vojaštva in civilnega prebivalstva s klavno živino, na drugi strani pa varovati po možnosti živinorejo, je v javnem interesu, da občinstvo strogo izpolnjuje to odredbo, tembolj ker bo vsak prestopok občutno kaznovan.

Priznanje žita kot semensko blago.

Odlej naprej se bo vršilo priznanje žita kot semensko blago pod strožjimi pogoji. Semensko žito se bo smelo vsakako dražje prodajati kakor drugo, toda le tedaj, če bo kot tako priznano. Nobeno žito se kot semensko ne bo priznalo, če ga poprej, še na njivi rastočega, ne ogleda ud »Pripoznavalne komisije za semensko žito«. Pri ogledu njive se bo gledalo na čistost vrste, na to, če je njiva čista pleva in drugih tujih rastlin, na enakomernost in kakovost rastlin, pri rži na varstvo pred tujim oplojenjem, na zdravje rastlin, ki ne smejo biti od gliviških bolezni napadene, in končno na to, če je celo gospodarstvo tako, ki je primerno za dobavo semenskega žita. Kdor bo hotel od letošnjega pridelka prodati semensko žito po višji ceni, mora to že sedaj priglasiti »Pripoznavalni komisiji za semensko žito c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani«, ki potem na njegove stroške odpošlje uda te komisije ogledat dotično njivo.

— Vojaški delavci za košnjo. Kakor je sedaj odločeno, ne dobimo vojnih ujetnikov za košnjo, ampak vojaške delavce v oddelkih po 10 do 20 mož. Do 1000 takih delavcev je že razdeljenih za posamezne okraje oziroma občine in druge stranke. Potrebujemo jih pa najmanj še enkrat toliko. Vso oddajo vojaških delavcev vodi sedaj deželna delavska izkazovalnica (Landesarbeitsnachweisstelle), ki je pri deželni vladi v Ljubljani. Zaradi tega naj se od sedaj naprej obračajo stran-

ke in občine zaradi vojaških delavcev na ta urad. Ker se od strani okrajnih glavarstev še niso predložile prošnje za vojaške delavce prav iz tistih občin ne, ki so prošile največ vojnih ujetnikov, moramo sklepati, da so se te občine premislile, ker ne dobe vojnih ujetnikov in ker se boje stroškov za vojaške delavce. Bodi zaradi tega vsem interesentom za vojaške delavce povedano, da imajo vojaški delavci dobiti poleg v kraju običajne hrane še takozvano delavsko doklado, ki jo imajo določevati okrajna glavarstva. Po sedaj javnih določilih znaša ta doklada do ene krone na dan. Le tam, kjer se vojaki sami hranijo, je plačati vojaštvu za hrano po 3 K 11 vin. na dan in razen tega še po 1 K delavske doklade, skupaj 4 K 11 vin. na dan. V pretežni večini bi kazalo dajati gospodarjem potrebno hrano za vojaške delavce, da bodo lažje izhajali. — Bodi slednjič povedano, da je deželni odbor napravil vse potrebne korake pri vojaških oblastih in pri vladi, da se zagotove potrebne delavne sile za letošnjo košnjo in je sedaj na prizadetih občinah ležeče, da si pomagajo z vojaškimi oddelki. Vso to akcijo podpira tudi poljedelsko ministrstvo.

Vrednost »krvne« malte. Krvna malta ima ime od krvi, ki se nameša med apno in pesek, ko se prireja malta za omet. Porablja se za ometavanje mokrega in potnega zidu. Pripravlja se takole: Kadar mesar pobija govedo, ali kolje prešiče, se sveža kri ujame in s kako mešalko utepa četrt ure, da se ne strdi in da ostane tekoča. Nato se pomeša med apno in pesek namesto vode. Sme se zraven vliti tudi nekoliko vode, kar se pa ravna po kakovosti mokrotnega zidu. Ako je malta pregošta, se rada razpoka, kakor tudi če se porablja preveč apna. Krvna malta se rabi takole: Od zidu se mora opraskati in ostrgati ves stari omet kolikormoč tudi po špranjah. Zid naj se nato pusti nekoliko časa tako, da se dovolj prezrači in kolikortoliko presuši. Po prvem ometu s krvno malto se za vrhno plast vzame navadna finejša malta. Seveda se mora zoper mokrotni zid tudi temeljitejša sredstva uporabiti; zlasti je treba s kanalizacijo odvesti talno mokroto, ki sili od tal v višino po zidu. Skrbeti je tudi za zračenje. Ako se talna mokrota ne prepreči, potem ima vsak omet le to prednost, da tam pač ne prepušča potenja, pač pa zgoraj, kjer neha tak omet.

Za naše gospodinje.

Gospodinja v vojnem času.

F. Zemljanova.

Konec.

Pred nedavnim časom mi je rekel častnik-Slovenec, ki je bil skoro pol leta na Krnu: »Nekega dne oktobra meseca, ko je bila ena najhujših bitk na Krnu, je padlo na prostor, blizu, kjer sem stal jaz s svojimi možmi-junaki — v enem četrt ure do 130 granat. Ozračje je bilo, kakor krvavo. Pa mislite, da se je kdo mojih fantov pre-

maknil s prostora, kjer so stali! Nikake bojazni nisem opazil. Mislil sem si: dobro vzgojeni so ti fantje! Vidim, da nas ne zmaga sovražnik, dokler bodo branili Avstrijo taki sinovi!»

Slovenske matere, dobro ste torej vzgojile že mnogo zvestih sinov, zato pa sedaj, četudi so težki časi, ne omagujte, ne obupavajte! Saj so otroci posebno sedaj najbolj potrebni vaše skrbne roke in čuječega očesa. Od vseh strani jim prete nevarnosti; prete sovražniki, da jim zastrupe mlada srca! Mati, ti moraš biti otroku angel varih!

Ve, drage dekleta, pa odvezmite svojim materam nekaj skrbi. Pridno jim pomagajte pri delu, posebno pa tudi pri vzgoji mlajših sester in bratcev. Bodite jim najlepši zgled! Ničesar ne storite, kar bi slabo vplivalo nanje. Veliko lahko pripomorete k dobri vzgoji. Učite se že v mladosti, da boste kdaj tudi dobre gospodinje in skrbne matere.

Prihajam h koncu. Drage žene in dekleta, nisem mislila, da bi vas v tem kratkem času naučila gospodinjiti in vzgajati. Ne! Namen moj je bil le, da vas vzpodbudim k nadaljnjemu težkemu delu, k srčnosti in pogumu, da ne bi omagovale pod bremenom, ki vam ga nalaga sedanji čas. Torej ne obupuj! V najhujši stiski se ozri na križ. Ondi najdeš utihe, kakor pravi pesnik:

Mati vrže se pod križ.
Blagovest je čula s križa:
»Za gorami dan se bliža.
Vse ti vrnem. Kaj itišle!

Rojaki!

Dne 24. junija je petdeseta obletnica slavne bitke pri Kustoci.

Dne 24. junija 1866 je bil zasedni Lah od cesarskih čet, stoječih pod vrhovnim poveljstvom feldmaršala nadvojvoda Albrehta, pri Kustoci odločilno tepen. Ta dan je bil zajedno častni dan za našo ljubljeno kranjsko deželo, koje junaški sinovi so bistveno pripomogli k veliki zmagi.

Danes smo zopet v vojski z istim sovražnikom in zmagonosno plapolajo naše zastave v laški deželi, katera to pot pač ne bo ušla svoji hudodelsko izzvani usodi.

Čustvovanje cele dežele zahteva, da se pomenljivi spominski dan Kustoce slovesno obhaja.

Naj ta dan vihrajo zastave v celi deželi v čast starim junakom Kustoce in kot domovinski pozdrav našim današnjim junakom, ki so na tem, da pripravijo zavrtnemu sovražniku novo Kustoco, grozno a vrlo zaslužen kazni za brezizgledno izdajstvo, katero so pregrešili verolomni laški kralj in njegovi brezsrčni svetovalci v najtežji uri proti zavezniku, ki je pripomogel njihovi deželi v tridesetletni brezizgledni nesebični zvestobi do nečutenega slabo zarluženega procvita.

Rojaki! Vabim Vas, da 24. in 25. junija po celi deželi razobesite zastave: na prvem mestu ponosno cesarsko zastavo,

znamenje zvestobe do cesarja in države, znak moči, pravice in zmage, poleg nje pa deželne barve kot znak ljubezni do domače grude.

Župani vseh občin v deželi se pozivljajo, da potrebno ukrenejo v tem smislu. Ljubljana, dne 8. junija 1916.

Dr. Ivan Susteršič,
deželni glavar.

Skrb za sirote in vdove III. armadnega zbora.

Junaštva naših borilcev ter sijajni uspehi naših čet v južnih Tirolah so zbudili v srcih iskrenih avstrijskih domoljubov odkrito veselje in hvaležno navdušenje za naše branitelje. Ponosni smo tem bolj, ker se zmagonosnega prodiranja v Italijo udeležujejo po svoji hrabrosti znani in opetovano pohvaljeni slovenski možje in mladenci. Kakor povsod, so se tudi v bojih na tirolskih in italijanskih tleh izkazali naši rojaki kot vredni sinovi slovenske matere, ki so neustrašeni in neomahljivi, ko se je treba postaviti za vero, dom, cesarja.

Toda pogum terja v vojski tudi svoje žrtve. Marsikateri naših dragih bo na daljnem Tirolskem za vedno zatisnil oči. Zastonj ga bodo doma čakali starši, žena in otroci. Da se pomaga ubogim vdovam in sirotam, da se jim olajšajo njihovi najbridkejši dnevi, je vojni poveljnik v Gradcu, podmaršal pl. Matjanovich, že kmalu začetkom vojske ustanovil »Zaklad za vdove in sirote po padlih častnikih in vojaki«. Iz zaklada se podeljujejo podpore vsem sirotam in vdovam v ozemlju III. armadnega zbora (Kranjsko, štajersko, Koroško in Primorsko) brez razlike narodnosti. Zaklad upravlja graški vojni poveljnik sam. Radodarnost domoljubnega prebivalstva je pripomogla, da znaša zaklad že poldrugi milijon kron.

Sedanji hudi, a tudi uspešni boji v južnih Tirolah, v katerih se Slovenci zopet odlikujejo kot junaki, naj nas nagnejo, da tudi mi po možnosti darujemo za omenjeni zaklad, saj nas k temu priganja tudi ljubezen do bližnjega, osobito do podpore vrednih sirot in vdov. — Darovi se pošiljajo naravnost na »Zaklad za vdove in sirote po padlih častnikih in vojaki« v Gradcu.

Zdravstvo.

Mrzle noge. V tri litre kroga vrzi štiri pesti gorčične moke. Ko se je krop ohladil, da ga prenesejo noge, deni noge vanj in drži tako kakih pet do deset minut. Tako kopel potegne kri v noge, je dobra tudi, kadar sili kri v možgane in boli močno glava. Za pritisk krvi v možgane vzemi prašek gorčične moke na kupici vode ali kupico sladke vode. Zdrigni se po životu s krpo, ki jo namočil v dober jabolčni kis. Tudi po mrzlem janeževem čaju odleže.

Mrlica. Ako se vrača ob istem času in s hudim tresenjem, je treba na osminki

samorodnega rdečega vina prevreti za dober oreh sladkorja, pomarančni olupek in listek muškata. Ko je vse prevrelo, deni še trohico pelina in precedi. Daj bolniku po kosilu in po večerji nekoliko tega vina in tudi, kadar ga prime mrlica. Bolnik ne sme uživati ne mastnih, ne težkih močnatih jedi, posebno svinjskega mesa ne. Fižol, grah in leča mu pa ne škodujeta, posebno poleg kislega zelja ne.

Da ne pikajo čebele. Namaži se s čebulnim ali hrenovim sokom, s petrolejem ali 2% karbolevno kislino. Pri delu ob čebelnjaku si napravi mazilo iz vazelina in naftalina, obojega vzemi enolito, vazelin razprosti na vroči vodi (posodo z vazelinom deni v drugo posodo s kropom) in primešaj stolčeni naftalin. S tem si namaži roke in ne bodo te pikale čebele. Ribanje in mazanje s čebulo ali hrenom olajša tudi bolečine po pikah; najboljša pomoč je pa še vedno hladna prst. Na Ruskem deno človeka, ki so ga opikale čebele, kar v jumo in obsujejo z vlažno prstjo.

Kako spoznaš, če je voda pitna. V čisto steklenico nalij za tri četrtine vode in stresi v vodo žličko čistega kandiša; steklenico zamaži in postavi za 48 ur na toplo. Ako ostane voda čista, je zdrava. Kakor hitro se pa vleče kaj po nji, ni pitna. Nezdružena je tudi voda, ki je polna drobnih živalic. Za silo je taka voda le, če se prekuha in precedi ali če se precedi skozi čist pesek ali lesno olje in fianelo. Par kapelj kisa ali žganja pomanjša škodljivost vode. V močvirnih in mrzličnih krajih bi bilo treba vodo vselej prekuhati. Stojete mlakuže so nevarne zdravju ljudi in živali. Močno vodo so izčistili stari ljudje z breskvinimi peškami. Peške so stolkli in vrgli v vodo; čez dve uri je bila voda čista. Pešk ni treba dosti, šest peti zadostuje za 100 litrov vode. Voda, ki stoji v sobi polni plinov, je škodljiva; tako tudi voda, ki stoji v sobi, kjer spi polno ljudi. Najboljša je zjutraj sveža in čista voda iz studenca ali vodovoda. Pozimi mora pač malo postati, predno se pije. Za umivanje pa velja: Bolj ko je mrzla, bolj je zdrava.

Skrbimo za čebele.

V sedanjem času pridobiva tudi čebelarstvo vedno večjo veljavo. Nele, da so njegovi pridelki pridobili na ceni, in da se čimbolj po njih popraša, ampak tudi zanimanje za to panogo postaja splošnejše. Ako opazujemo naše gospodinje po deželi, s kako spretnostjo so se poprijele vseh čebelarstvih opravil, se moramo čuditi. Ker pri tem store marsikatero napako, ki je po starem naziranju udomačena med narodom, jih hočemo s sledečimi vrsticami opozoriti, naj se ravna po skušnjah sedanjega časa.

V času rojev misli začetnik v čebelarstvu: čim več rojev, tem bolje, tem več dohodkov se obeta, tem hitreje povzdignemo število ljudstva v panjih. Skušnja uči pa sledeče: Čas rojenja je obenem čas največjega donosa medu, ker sedaj priroda najbolj razpno razpolaga s cvetočim rastlinstvom. Ako čebele preveč rojijo, donos

sajo manj medu in cvetnega prahu in koncem paše ima čebelar pač veliko čebel, a navadno malo živeža — t. j. lačna ljudstva. Ako jih hoče čebelar močne ohraniti, jih mora pitati z medom ali vsaj s sladkorno tekočino. Tako preobsežno množenje čebelnega ljudstva mu ne donaja dohodkov, ker jih navadno pozneje ne krmi, ter jih prepusti svoji usodi. Iz tega sledi: Vsak čebelar se zadovolji z majhnim številom rojev in skušaj preobilo rojenje preprečiti z razširjenjem prostora v panju, kar se najbolje stori na tak način, da se položi na take močno obljudene panje na k l a d e; s tem se jim prostor razširi. V to naklado bodo čebele zidale satovje in nosile med in pri tem bodo opustile preobilo roje, n. pr. tretje ali celo četrte roje. Koncem spomladanske paše, t. j. po kresu, bo imel čebelar težke panje in ne preveč rojev. Ako je bila paša ugodna, jim lahko tudi nekoliko medu odvzame. Čebele pa bodo imele dovolj zaloge do ajdove paše. Če pa bo med tem časom še kostanj pašo dal, postanejo panji prav težki in takih se vsak čebelar najbolj veseli.

Ako se naj drugi, tretji ali četrty roji razvijajo, se mora njih deviška matica oprasiti. Skušnja uči, da se izmed 100 oprasjenih matic vrne v svoje panje komaj 70, ostalih 30 matic se pogubi, bodisi da jih pri oprasjenju pograbi kak ptič, da padejo v vodo, da izgreše svoj panj ter pridejo v drugega, kjer jih čebele umore itd. Skratka, vsi roji, pri katerih se matica izgubi ali ne oprasi, postanejo brezmatični in se v nekoliko tednih pokončajo. Ker ni več zaroda ali je preveč trovov, izginevajo bolj in bolj delavke, dokler ni panj prazen. V take panje pa se vselijo novi gosti — voščeni molji, ki žive od voščene, ter razjedo in prepredejo s pajčevino in prisilijo še maloštevilne čebele, da pobegajo iz panja. Teh čebelnih sovražnikov se moramo najbolj ogibati, t. j. treba jih je vedno s paznim očesom in z vso skrbnostjo zatirati. Ako tedaj čebelar opazi, da mu je postal kak panj brezmatičen, ali je vsaj sumljiv, naj ga nekoliko dni opazuje in koj bo opazil, pri čem da je. Ako mu ne more z drugo matico ali z matično zalego pomagati, naj ga z drugim rojem združi. Raje manj panjev, pa te močno obljudene in zdrave.

Ogrebanje rojev naj se vrši mirno. Pri tem opozarjam naše gospodinjke na to: Rojenje je najslovesnejši čin v čebelnem življenju. Ko se matica odloči, da si zaradi pretesnega prostora in iz drugega naravnega vzroka poišče novo stanovišče in se okrog nje zbere primerno število starih in mlajših čebel in trovov ter se naselijo v svoje želodčke vsaj za tri dni medu, z veseljem brnenjem in mladeniškim ognjem zapuste staro prebivališče ter se pojdajo v novo naselbino. Ker pa matica ni vojena letanja v prostem zraku, se hitro vde in z njo vred njene zveste tovarišice in tovariši. Ta odmor imenujemo roj in ta čas porabi čebelar, da ponudi čebelam boljše in varnejše stanovanje, kakor so si ga izbrale same, in jih ogrebe. Za plačilo za svoj trud in stanovanje seveda zahteva poleg davek v obliki medu, voščene in rojev. Čebele so v času roja site medu

in zato miroljubne in ne pikajo rade, ako jih zunanji vplivi ne prisilijo k temu, n. pr. zelo pripekajoče sonce, veter ali pa nevesči čebelarji, ki menijo, da morajo ob rojenju čebel med nje metati zemljo, pesek, rožljati s kosami itd. Tako ravnanje je nespametno. Edino, kar je priporočati, je, da se čebele z vodo s pomočjo škropilnic ali z omelom nalahko poškrbijo, da se raje v grozd vsedejo in da so pri ogrebanju mirne. Kdor je vroč, naj se, predno ogreba roj, prav dobro po obrazu, vratu in rokah umije z mrzlo vodo ter se ne obriše. Potem gre lahko brez skrbi med čebele, ne bodo ga opikale, in če ga katera vendar piči, rana ne skeli in ne oteče in prepičal se bo, da so čebele miroljubne živalice, če z njimi prav ravna.

Ako se v panju zadnja končnica odpre, duhti iz panja prijeten vonj, katerega je vsak čebelar vesel. Kakor hitro bi pa kdo opazil, da čebele letajo klavarno iz panja, da jih je vedno manj in mu iz panja puhti neprijeten, smrdljiv vzduh, je tak panj sumljiv, da je okužen po čebelni bolezni gnolobi, ki je nalezljiva, t. j., da prehaja iz enega panja v drugega ter polagoma ves čebelnjak okuži. V takem slučaju je treba tak panj osamiti, pregledati in če je sum opravičen, panj zažveplati, čebele zakopati, panjev les pa zažgati. Pri nas na Kranjskem se sicer čebelna bolezen pokaže redkokdaj in le posamič, v sedanjem času je pa treba tudi na to paziti, ker manjka več ali manj večjih čebelarjev.

Ako se bomo v sedanjem poletnem času ravnali po tem navodilu, nam bodo napravile čebele ne le veselja in se nam bodo še bolj prikupile, ampak imeli bomo od njih tudi dohodke in to tudi velje. Ker pa so sedaj večinoma le žene in dekleta doma, priporočamo jim, da naj se ravnajo po tem nasvetu. Z veseljem opazujemo, da vrše to dolžnost z veliko okretnostjo in požrtvovalnostjo. Zato čast jim!

A. Lapažec.

Tedenska pratika.

Kvaterni petek, 16. junija: Sv. Beno, škof. († 1106.) — Sv. Janez Francišek Reg., spozn. († 1640.)

Kvartna sobota, 17. junija: Sv. Adolf, škof. — Sv. Lavra, red. —

Nedelja, 1. pobinkošna, Sv. Trojica, 18. junija. Evangelij o kršč. ljubezni: »Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen. Ne sodite, in ne boste sojeni; odpustajte in vam bo odpušeno!...« — Sv. Hema, vdova. († 1045.) — Sv. Marka in Marcijan, muč. († 286.)

Ponedeljek, 19. junija: Sv. Gervazij in Prot. — Sv. Julijana Falk. († 1340.)

Torek, 20. junija: Sv. Florentina, dev. — Sv. Silverij, papež. († 538.)

Sreda, 21. junija: Sv. Alojzij, zaščitnik in vzornik mladine († 1591.)

Četrtek, 22. junija: Fraznik presv. Reš. Telesa. Sv. Ahacij, muč. — Sv. Alban, muč. († 303.) — Sv. Pavlin, škof. († 431.)

Solnce vzhaja ob 3 u. 52 m., — zahaja ob 8 u. 14 m.

Luna: Zadnji krajeec 22. jun. ob 2 u. 16 m. popoldne.

Sv. Julijana.

(† 1341.)

Sv. Julijana ima v Florenci lep nagrobnik z naslednjim značilnim napisom: »Julijana, odlična po vzornem življenju in deviški lepoti, kras Falkonijske rodline in servitskega reda...«

Julijana je bila že v mladosti od Boga posebno oblagodarjena. Prve besede, ki jih je mogla izgovoriti kot nezžen otroček, so bile: Jezus in Marija. Ljudje so rekali: Njena mati ni dobila otročiča, marveč angelca. Nikdar ni obrnila oči na obraz kakga moškega; že pri besedi »greha«, se je kar stresla. Ko je bila 15 let stara je napravila, pred sv. Filipom Benicijem obljubo vednega devštva.

Po smrti svoje matere je ustanovila družbo »mantelatove«, ki so se posvetili predvsem posrežbi bolnikov in delom ljubezni do bližnjega. S svojo molitvijo je izpreobrnila prav veliko grešnikov. Dasi hči bogatih staršev, je živela sila skromno in spokorno. Njena postelja so bila trda tla; vsako soboto se je postila ob kruhu in vodi. Leta in leta jo je mučila huda želodčna bolezen, kar je vse voljno prenašala.

Zatopljeni v gorečo molitev, je Bog marsikaj razodel. Nasproti je pa imela tudi hude boje z izkušnjavi hudobnega duha, ki jih je junaško premagovala. Stregla je bolnikom, poboljševala grešnike, zraven pa tudi imela velike uspehe, ko je odpravljala zastarela sovraštva.

Ob njeni smrti se je zgodilo to-le čudo: Ko radi želodčne bolezni ni mogla in smela zaužiti niti sv. hostije, so ji vsled prošnje položili sv. Reš. Telo na srce, a je v istem trenutku izginilo.

Naj bi bil božji Zveličar tudi naša tolažba ob smrtni uri. Oprimi se lepe navade ter moli vsak dan, da bi na zadnjo uro vredno in pri zavesti prejel sv. zakramente!

Pri zobobolu se dela na večkrat na to, da se pomiri boleči živec. To se nam posreči naglo in popolnoma z Fellerjevim bolečino lajšačem rastlinskim esencijalnim fluidom z zn. »Eiza-Fluid«. Kogar muhilo večkrat zobne bolečine, ta bi moral imeti vedno pri rokah to bolečino lajšajoče sredstvo. Ako si usta in zobe izpiramo redno z »Eiza-Fluidom« tudi takrat, kadar nimamo zobnih bolečin, ne nastopijo pozneje sploh nobene bolečine več. Tudi gnjiloba zobnega mesa in tvorjenje zobnega kamna se zabrani z uporabo »Eiza-Fluida«, ravnotako zaperni duh iz ust in nalezljive bolezni ust, grla in vratu, »Eiza-Fluid« uniči vse bolezenske kufi, dela usta čista, zobe bele in zdrave. Tudi pri zobobolu vsled prepilja učinkuje dobro. 12 steklenice tega izvrstnega domačega zdravila pošlje na vse strani franco samo za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Ezatir št. 16 (Hrvatstva). — Ohenem se lahko naroči Fellerjevo lagodno, odvajajoče rabarbarsko kroglice z zn. »Eiza-kroglice«, 6 škatlice za 4 K 40 vin. franco in te želodčno sredstvo, katero se rado zavzema od najbolj občutljivih oseb in ki vedno zanesljivo in prijetno učinkuje, ne nadleguje želodec, vzbuja tek in se v vseh slučajih dobro obnese. (le)

Najnovejše z bojišč.

Boj z Rusi traja dalje. Nevtralnno časopisje ceni rusko moč, ki je nastopila proti našim četam, na dva milijona mož. — Uradno se naznanja: Napad Rusov smo odbili južno od Bojana ob reki Prut. V Sadagoro (blizu Črnovic), Sniatyn (ob reki Prut) in v Horodenko je vkorakalo sovražno konjenišvo. Pri Burkanovu ob Stripi se je ponesrečilo več sovražnih napadov.

Obstreljevanje bolgarskega obrežja. Dne 10. junija je 16 sovražnih ladij obstreljevalo bolgarsko obalo od izliva Neste do Kaleburnu. Štirje letalci so jih prepodili.

To in ono.

Kako godba vpliva na žival. Na šleskem v vasi Husumu se je to-le pripetilo: Neki posestnik je imel svinjo, ki ni imela svojih mladičev nič rada ter jih niti k vmenu ni pripustila. Gospodarju, ki je znal na harmoniko, svetuje neki prijatelj, naj svinji zaigra kako poskočno. Žival mirno posluša, mladiči so se pa med tem naučili in najuzninali gorkega mleka. To je trajalo več dni, kar je svinjo popolnoma umirilo in potolažilo, da je potem imela več srca do mladičev.

Čebele imajo veliko moč. V Miningu na Gor. Avstrijskem se je pasel konj blizu čebelnjaka. Nenadoma se je vsul vanj velik roj čebel, ki so ga tako opikale, da je nato poginil.

A, zato. A.: »Ali je res, da so Lužarja zaprli?« — B.: »Res.« — »Zakaj pa?« — »Zato, ker si je hotel pri sosedu 20 kron izposoditi.« — »I, pa zato ga vendar niso zaprli?« — B.: »Pa so ga le. Ker tisto noč niso bile duri odprte, je šel k njemu skozi okno in ker mu ni hotel denarja dati, ga je nekoliko premikastil.« — »A, zato!«

Sirolin. V najnovejšem času si je to sredstvo pridobilo jako veliko prijateljev tako v zdravniških krogih, kakor tudi pri bolnikih, ker se je obneslo pri vseh katarhalnih vnetjih. Reče se lahko, da je »Sirolin-Roche« danes razširjen že tako, da je ni skoro hiše, kjer bi ga ne imeli, da tako preprečijo vsako prehlajenje in obolenje dihalnih organov itd. Je prijetnega okusa in ga radi uživajo.

Dobre knjige.

Najlepše darilo prvoobhajancem je lična knjiga »Vzorniki prvega sv. obhajila.« Zbral in uredil Anton Kržič.

Cena za broširan izvod 1 K, za vezan K 1.60. Obsega najznačilnejše zgleds iz zgodovine, pa tudi mnoge iz najnovejšega časa, iz bližnjih krajev in o znanih vzornikih. Dovzetno dušo prvoobhajancev bodo ti zgledi vneli ljubezni do Zveličarja in jo navdušili za vse dobro in blago. Tudi katehetu bo ta knjiga v pomoč pri pouku. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zgledi bogoljubnih oizok iz vseh časov krščanstva. Zbral in uredil Anton Kržič. Obsegajo tri zvezke, katerih je vsak za se celota in imajo silno nizko ceno 60 vin. za broširan, 1 K za vezan zvezek. Bolj nego poučna beseda vpliva tako berilo, pisano v obliki mičnih povestic, na otrokovo dušo; blaži in vzgaja mu srce in nudi starem in vzgojiteljem najizdatnejšo pomoč. Tudi katehetu bodo ti zgledi služili pri pouku. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Knjiga uradnih vlog. Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Sestavljen Jenko Dolžan. Cena 3 K, vezano 4 K. Knjiga je najboljša pomoč za sestavo različnih prošenj in vlog; z njo si lahko vsakdo sam pomaga v raznovrstnih potrebah. Poleg vsake vloge je prav kratka, pa jasna opazka glede koleka, prilog in pojasnilo za druge okoliščine. Knjiga je razdeljena v štiri glavne dele: I. Politične in vojaške vloge. — II. Finančne in davčne vloge. — III. Sodne vloge s 6 pododdelki. — IV. Razne druge vloge. — Kar pojasni druge knjige v dolgih razpravah, pove ta knjiga na eni strani s praktičnim, naravnost porabnim vzorcem. Služi vsem stanovom in potrebam. Kratko povedano: Knjiga služi vsakemu v občevarju z uradi. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin do vzdrževalnin (preživnin, državnih prispevkov k preživljanju) podpor in preskrbnin. Cena 50 vin. Ta knjižica je razdeljena v 4 poglavja: I. Vzdrževalnine družin vpoklicanih v vojno službovanje (preživnine, prispevki k preživljanju). — II. Preskrbnine vojakov invalidov in njih družin. — III. Preskrbnine družin padlih in umrlih ali pogrešanih vojakov. — IV. Vzroci za prošnje. Vsakdo, ki se čuti prikrajšanega v podporah, najde v zadnjem oddelku različne vzorce za prošnje, katere mu je vložiti, da dobi to, kar mu je po postavi zajamčeno. Knjižica se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Soseda Razumnika konjereja. Poljudno navodilo za konjereje. Nemški spisal prof. dr. L. Stenert, preložil in priredil Alojzij Jamnik, adjunkt c. kr. kmetijske družbe kranjske. — 77 podob. Ljubljana 1916. — Izdala in založila c. kr. kmetijska družba kranjska. — V knjigi se nahaja vse, kar bi utegnilo zanimati naše konjereje.

Po vojni se bo treba dobro oprijeti umne konjereje ter bo v ta namen knjižica vsakemu konjerejcu jako dobro služila. Obenem je razvedrilno čtivo za naše kmečke sinove, ki se nahajajo ranjeni po bolnišnicah. Za ude c. kr. kmet. družbe kranjske stane knjižica s poštnino vred 1 K, za neude in v knjižničarstvu pa 1 K 20 v. brez poštnine. Naroča se pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani, Turjaški trg 3.

LOTERIJSKE STEVILKE.

Graec, 7. junija: 48, 6, 69, 20, 30.
Linc, 10. junija: 26, 86, 69, 28, 65.

SKRIVALNICA.

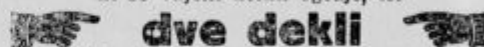

Kje je čuvaj gosij?

Sprejmejo se

spretni delavci

ki so vajeni delati ograje, ter

dve dekli

že vajeni krmljenja in oskrbovanja prascev. Nastop lahko takoj. Ponudbe je poslati na Svinjerska družba v Ljubljani, Dunajska ce-ta št. 29.

Velikega hlapca

išče veleposestvo na štajerskem, pol ure od mesta. Lahko je tudi oženjen. Prijave sprejema uprava lista pod 1370

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vodušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
K. 4.-

U VII 375/16-3

1367

P 60/16
6.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. VII je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Katarino Narobe zavoljo prestopka po § 14/I cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915 št. 228 dr. zak., in po § 32/II cesarskega ukaza z dne 21. junija 1915 št. 167 dr. zak., po § 8 k. z., v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva Dr. Stora, preste obtoženke Katarine Narobe po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja na postavno kaznovanje in da se sodbo prijavi v časopisu „Domoljub“, razsodila tako:

Katarina Narobe rojena Kobilca, roj. leta 1875 v Studu, okraj Kamnik, pristojna v Domžale, kat. omožena, posestnica na Studu št. 45, nekaznovana je kriva: a) da je dne 3. maja 1916 v Ljubljani, izrabljaje izredne po vojnem stanju povzročene razmere zahtevala za neobhodno potrebno živilo, namreč mleko 44 h za liter, torej očitno čezmerno ceno, in b) da je pri isti priliki peljala krog 30 kg fižola na trg, da se je torej lotila dejanja, ki vodi do pravega izvrševanja, da se žito, zaplenjeno v korist države proda, a je izvršitev kaznjivega dejanja izostala le vsled tujega zadržka.

Zakrivila je s tem prestopok draženja po § 14 I cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915 št. 228 dr. zak., ter po § 8 k. z. in § 32 II cesarskega ukaza z dne 21. junija 1915 št. 167 dr. zak. in se obsodi z ozirom na § 14 cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915 št. 228 dr. zak. z uporabo § 266 k. z. na 48 ur zapora in 10 K denarne kazni, v slučaju neiztrljivosti na nadaljnik 24 ur zapora in po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Zajedno se izreče, da se sodba objavi v časopisu „Domoljub“.

Ljubljana, 15. maja 1916.

Dr. Ogoreutz m. p.

Deklo k svinjam

išče veleposestvo na štajerskem, pol ure od mesta. Prijave sprejema uprava Domoljuba pod št. 1369.

Precej časa bo še poteklo,

da nam poide zaloga surovin, ker smo se pravočasno z vsem preskrbeli, tako da zamoremo dobavljati Lysoform tudi v poletnem času. Kakor znano pospešuje vroči poletni čas zelo razširjenje vseh nalezljivih bolezni, zato vsak pametno ravna, ako si še danes kupi zanesljivo desinfekcijsko sredstvo n. pr. steklenico Lysoforma.

Cene so sledeče:

100-gramska steklenica Lysoform . . .	K 1'25
250-gramska steklenica Lysoform . . .	K 2'50
1 kos Lysoform mila	K 2'--
1 steklenica poprove mete Lysoforma . . .	K 2'--

Vsakemu pošljemo na željo gratis in franko odličnega zdravnika spisano knjigo „Zdravje in desinfekcija“.

Dr. Keleti & Murány, kemična tvornica, Ujpest.

Razglas.

Na predlog g. dr. Franceta Šemrov v Kranju kot kuratorja Karola Windischer-ja iz Kranja se naznanja, da se nameravajo prostovoljnim potom prodati zemljišča Karola Windischer, in sicer:

1. pristava p. št. 292 v drevoredu v Kranju, cenjena 12.000 K;
2. njive oziroma gozd na Kranjskem polju p. št. 574, 767, 861 in 903, cenjene blizu 5000 K;
3. posestvo na Kucni vl. št. 42, d. o. Sv. Jošt ali skupno ali posamezno, cenjeno nekaj nad 30.000 K;
4. gozd v Zg. Besnici p. št. 286, cenjen na 338 K;
5. travnik ozir. gozd vl. št. 276 d. o. Stražišče, cenjeno 2500 K.

Reflektantje se obveščajo s tem pristavkom, naj stavijo svoje najvišje ponudbe, pisмено naslovljene na gosp. kuratorja dr. Fr. Šemrova v Kranju do 15. julija 1916.

C. kr. okrajna sodnija v Kranju,
odd. II., dne 6. junija 1916.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884.

(Istočasni evrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron 12 žrebanih vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Prazne sode

od petroleja, jedilnega olja in denat. špirita, kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana Rimska c. št. 1.

Kovaškega učenca

sprejemem takoj z vso hrano in stanovanjem. Mih. Weiss, kovaški mojster, Ljubljana, Konjušna ulica št. 13.

Kako pozno je sedaj?

tako se stiši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lasna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Lasna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Št. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
„ 410 Nikel.-anker-Roskopf ura „ 410	
„ 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
„ 719 Srebrna rem. ura	7-80
„ 720 Srebrna cilind. rem. ura „ 9-70	
„ 1450 Bela kovinasta verižica	2-80
„ nikelnasta	1-—
„ 916 Srebrna verižica	3-20
„ 89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustriranem

ceniku z mnogimi podobami

kateraga zahtevate zaslati in pošlino prestega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Konje za klanje

kupuje Ivan Marinšek, mesar
Glince pri Ljubljani.

Ponebno letos je veliko ležalo na dobrem poljskem črniku, da se dele z liskoto in hitro opravi, vselej tega naj vsak kose naroči pri 009 16

F. S. Škrabar v Višnjiuori,
kateri že več let razpošilja priznane najboljše, garantirane dobre

Turške kose

v dolgoti	56 do 61 cm	67 do 72 cm	78 do 84 cm
po	K2--	K 2'25	K 2'50

Pri naročilu na 10 kosovnih skupaj pošlino prostu na vsako pošlino. Preprostaletni dobre primeren popust.

